

PRIRODOSLOVNA I GRAFIČKA ŠKOLA RIJEKA

32

kamen

mudROStI
Izopni

ŠKOLSKA GODINA: 2024. / 2025.

Laura Paulić, 2. IF

Impresum

Kamen mudrosti – kamen ludosti

Broj: 32

Školski list Prirodoslovne i grafičke škole Rijeka

Izdavač: ravnatelj mentor Radenko Bradić, dipl. ing.

Glavno uredništvo: Andrea Jurinović 3. M
Tanja Brkljača, prof. i dipl. knjiž.
Uredništvo - Novinarska grupa Tragovi:

Larisa Magdić, 4. M
Amelia Vojić, 3. PG
Karla Golenko, 3. PG
Jelena Koprivnjak, 3. PG
Aenea Višnić, 1. GT
Irena Milutinović, 1. GT
Leana Nikolić, 1. GT
Nika Novak, 1. M
Tena Bogović, 1. M
Sara Filipović, 1. PG

Grafički urednik: Matija Rubinić, prof.

Suradnici:

Matejka Stojanović, prof.
Ivana Kutni-Mihić, prof.
Ivana Marin-Garac, prof. mentorica
Saša Žic, prof. mentor
Željka Travaš, prof. izvrsna savjetnica
Snježana Tomac-Lučić, prof. savjetnica
Borka Širola, prof. mentorica
Tomo Dubrović, prof.

Grafičko rješenje naslovnice:

Alessia Mička, 2. IF

Tisak i dorada:

Školska tiskara Prirodoslovne i grafičke škole Rijeka, nastavnici Zoran Maričić, Zlatko Ožanić i učenici GT razreda

Uvodna riječ

vo nas opet - i vas, koji čitate 32. broj našeg *Kamena mudrosti - kamena ludosti* i svega ostalog što se skriva u hodnicima Prirodoslovne i grafičke škole. Nakon naporne godine pune učenja, ispita, putovanja, pogledanih filmova i serija, donosimo list prepun - doslovno - SVEGA! S novim članovima uredništva i novim iskustvima, veselimo se sve to podijeliti s vama.

Ovogodišnji broj krije putopise iz dalekih krajeva, tekstove o našoj domovini, ali i uspjehe vrijednih učenika iz svih područja. Školski predmeti kao koktel pića, sudjelovanje na simuliranoj sjednici Vlade RH, anksioznost i ljubavni problemi učenika - samo su neke od tema o kojima ćete čitati. Teško je bilo ove godine sve svrstati pod jednu temu - raznolikost članaka je od A do Ž, novinarska grupa *Tragovi* prikazuje vam sve kutke škole, a i neke izvan nje. Svaka stranica skriva nešto novo, i ni sama nisam mogla vjerovati koliko smo toga napisali i postigli. Toliko tekstova me, kao urednicu, iznenadilo - pa se nadam da će i vas, čitatelje. Hvala vam što nas čitate i podržavate iz godine u godinu i hvala svim učenicima i profesorima bez kojih naš Kamenko ne bi postojao.

U moru školskih obaveza, rokova, ispita i brzog ispijanja kave u hodniku, uspjeli smo stvoriti nešto što nije samo školski list - nego pravo malo ogledalo naše škole i generacije.

Pa što drugo reći, nego - uživajte u ovogodišnjem broju!

Vaša glavna urednica
Andrea Jurinović

Sadržaj

Uvodna riječ 3

PRISJETIMO SE:

Dan škole 2024. 4

Učenica generacije 6

Prva izložba web-projekata 4. W razreda 9

Pretpremijera PIGSEYE festivala 10

NAJBOLJI OD NAJBOLJIH:

Tišina prije zadatka, smijeh poslije rezultata 12

Priča iza brojeva 14

Od ideje do koda 16

Za centimetar veći 19

Domovina se brani ljepotom 20

Poštovani prisutni... 22

Državna smotra simuliranih suđenja 24

Na sjednici Hrvatskoga sabora 26

Homo si fotkat 2025. 27

NA PAUZI:

I škola može biti zabavna! 28

Fiume o morte! 30

London kroz objektiv PGSR-a 32

Ljubavne kronike 35

Sram 36

Kada thinking preraste u overthinking 39

Kultura pušenja 40

(Ne)vjeran pas 42

SURADNJE I PROJEKTI:

Festival Jedan, dva... STRIP! 43

Volontiranje s mačkama 44

Dani medijske pismenosti 45

Totus mundus agit histrionem 47

Foto brigada u Bratislavi 48

Švicarski gimnazijalci u našoj školi 49

Učenička zadruga Kooperator 50

Božićni sajam 52

Novi studio G5 53

Kovačnik GEKO-EKO 54

USPJESI NAŠIH UČENIKA 58

Proslava našeg dana - unutar zidova Prirodoslovne i grafičke škole

Nastavljajući tradiciju, naša škola je krajem prošle školske godine organizirala jedan od najvažnijih događaja u svom kalendaru - proslavu Dana škole. Ovaj svečani događaj okupio je cijelu školsku zajednicu: učenike, nastavnike, suradnike i ono najvažnije, prijatelje škole. Bio je to dan pun ponosa, slavljenja postignuća i zajedništva, a učenici su zauzeli središnje mjesto prezentirajući svoja izvanredna dostignuća ostvarena tijekom protekle godine.

Mali krug velikih ljudi

DAN ŠKOLE 2024.

Sve boje svijeta u našem programu!

Događaj je započeo u svečanoj atmosferi školske dvorane koja je bila ispunjena uzbuđenjem i ponosom. Učenici su nestrpljivo čekali početak programa, a glazba u pozadini dodatno je naglašavala svečani ton događaja. Program je službeno otvorila jedna od mnogih izvrsnih pjevačica naše škole, Nina Abramović Dimec, izvedbom himne *Lijepa naša domovino*. Nastavili smo u tonu raznolikosti svečanim govorom ravnatelja Radenka Bradića u kojem je izrazio zahvalnost svim sudionicima za trud i rad tijekom godine, jer ipak, Dan škole nije samo prilika da proslavimo prošlu godinu, već i da pogledamo u budućnost. Naša škola ponosna je na svakog učenika koji je pokazao svoje znanje, vještine i kreativnost!

Impresivna postignuća - medalja za medaljom!

Nakon uvodnog govora, pozornica je pripala voditeljima Jeleni Koprivnjak i Davidu Crnjakoviću, koji su nas upućivali na sljedeće izvedbe.

Ova godina bila je iznimno uspješna za učenike škole, s brojnim priznanjima na županijskoj, regionalnoj i državnoj razini te su nastavno na to istima dodijeljena priznanja.

Osim natjecanja u akademskim i sportskim disciplinama, učenici su se istaknuli i u kreativnim i umjetničkim područjima. Sudionice plesne skupine škole, pod vodstvom nastavnice Dobrile Mantille, izvele su suvremeni ples te plesnim pokretima prenijele snažnu poruku o važnosti pokreta i aktivnosti. Publika je s oduševljenjem pratila svaki njihov korak, a plesačice su na kraju nagrađene glasnim pljeskom.

Program su popratile izvedbe na flauti, gitari i klaviru, a imali smo priliku pogledati i nekoliko videouradaka učenika naše škole, kao i prezentaciju o urbanim toplinskim otocima.

Naši učenici prošle su godine obogaćeni iskustvom Erasmus+ programa odlaskom u Irsku, Dublin pa smo imali priliku poslušati njihove dojmove. Nakon toga uslijedilo je i predstavljanje našega dugogodišnjeg izdanja školskog lista *Kamen mudrosti - kamen ludosti* koji upravo čitaš.

Naše svjetlo vidi se i u tunelu!

Dan škole završio je opuštenim druženjem u školskim hodnicima i prostorijama gdje su učenici i nastavnici imali priliku razgovarati o uspjesima, ali i planovima za budućnost. Iskoristili su priliku razmijeniti dojmove i ideje, dok su mnogi s ponosom razgovarali o uspjesima koje su njihovi učenici ostvarili.

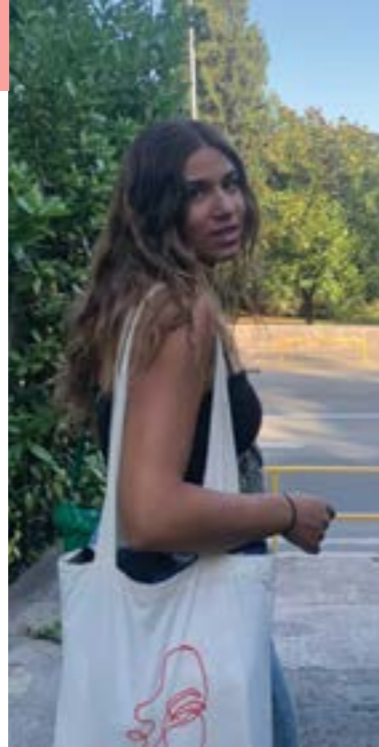
Dan smo zaključili dojmovima koji kažu kako ovaj dan nije samo proslava onoga što smo postigli, već i inspiracija za ono što tek dolazi. Ponosni smo na nas i vjerujemo da su ovi uspjesi samo početak onoga što slijedi. Proslava Dana škole još je jednom potvrdila da Prirodoslovna i grafička škola Rijeka nije samo obrazovna institucija, već i mjesto gdje se njeguje svaki talent i potiče izvrsnost. Radom, trudom i zajedništvom, učenici ove škole nastavljaju graditi svijetlu budućnost, kako za sebe, tako i za cijelu zajednicu.

Hvala svima onima koji omogućuju rast i razvoj, potiču slavljenje uspjeha i ne zanemaruju ono što raste i razvija se unutar zidova naše škole.

Larisa Magdić, 4. M

Korina Kalanj

IZVRSNOST U KONTINUITETU

učenica
generacije
2023./24.

Prošla je gotovo godina dana otkako je naša školska vrata zatvorila učenica generacije koja je svojim entuzijazmom, upornošću i vedrinom ostavila trag u školskim hodnicima. Danas je studentica koja uspješno balansira akademske obaveze, volontiranje i osobne strasti. Prisjetili smo se njezinih srednjoškolskih dana, profesora koji su je oblikovali, te razgovarali o njezinim planovima, navikama učenja i pogledima na uspjeh. U inspirativnom tonu, podijelila je savjete za nove generacije i pokazala koliko je važno ostati vjeran sebi.

Nema te između naših zidova skoro godinu dana, opiši nam svoj rad i život za to vrijeme.

Moj put u prirodoslovlju nastavio se s obzirom na to da sam trenutno studentica na *Fakultetu biotehnologije i razvoja lijekova* u Rijeci. Uspješno izvršavam sve svoje studentske obaveze te imam nešto više slobodnog vremena nego što je to bio slučaj za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja jer se nastava na fakultetu odvija u turnusima. Također, član sam *Udruge studenata biotehnologije* u kojoj imam priliku volontirati i sudjelovati u raznim projektima, a ostatak slobodnog vremena koristim za treninge plesa, putovanja te druženja s prijateljima.

Podimo malo unatrag, kako si uopće odabrala baš ovu školu i smjer?

Izabrala sam *Prirodoslovnu i grafičku školu* iz razloga što su me još od osnovne škole zanimale biologija i kemija, a smjer prirodoslovne gimnazije nudio je više nastavnih sati i praktične nastave iz biologije i kemije pa je to za mene bio logičan i jednostavan izbor.

Možeš li nam opisati evoluciju tvojih načina učenja i taktika za usvajanje gradiva i prolazak ispita?

Nažalost, nemam neki čarobni recept kako savladati veliku količinu gradiva u kratkom vremenskom periodu. Osobno, nastojim si ostaviti dovoljno vremena do ispita, a prije početka

učenja što bolje se organizirati te odrediti koliko gradiva koji dan trebam savladati. Također, dobra je metoda ne fokusirati se isključivo na činjenice iz udžbenika, već proširiti svoje znanje o određenom gradivu iz raznih radova ili videozapisa na YouTubeu jer na taj način veća je šansa da će gradivo biti jasnije i lakše pamtljivo.

Koja ti je bila najveća motivacija za trud i postizanje izvrsnih rezultata u obrazovanju?

Inače sam perfekcionista i uvijek sam sve svoje školske obaveze odrađivala što je bolje moguće, prvenstveno kako bih ja bila zadovoljna svojim radom, a kao posljedica toga bili su i odlični rezultati i ocjene.

Koji profesor je imao najveću ulogu u tvom obrazovanju i zašto?

Ne mogu izdvojiti samo jednog profesora jer je svaki imao neku ulogu u mom napretku i odrastanju, ali definitivno ih ima nekoliko čijih riječi i podrške se i dalje povremeno sjetim. Na moj izbor fakulteta najveći utjecaj imala je profesorica biologije Ivana Lalić jer je svoj predmet uvijek pokušavala predstaviti što zanimljivijim i na sva pitanja koja su me zanimala imala je spremne odgovore. Zatim, spomenula bih profesoricu hrvatskoga jezika Ivanu Marin-Garac koja je imala velik utjecaj na moj osobni razvoj i pogled na život. Neki od najboljih savjeta o tome kako raditi na sebi, samopoštovanju i odnosu prema drugima potekli su upravo od nje.

I na kraju, moram spomenuti svoju razrednicu i profesoricu fizike Olju Bunčić jer je uvijek bila najveća podrška svim svojim učenicima, pa tako i meni.

Da možeš imati neku moć, koja bi ona bila i zašto?

Definitivno bih izabrala moć fotografskog pamćenja kako bi mi bilo lakše usvojiti što više znanja u što kraćem vremenu.

Kako se nosiš s kritikama i konstruktivnim povratnim informacijama?

Mislim da nitko ne voli čuti kritiku, ali s vremenom sam postala svjesna da su kritike dobre smjernice za napredak te usavršavanje vještina. Ukazuju na detalje kojih možda sami nismo ni svjesni, a velik značaj imaju kritike koje dolaze od osoba s više znanja i iskustva.

Da se imaš priliku obratiti sebi prije petnaest godina, što bi si poručila?

Da nastavim biti svoje glava i pozitivna te da mogu sve što poželim, iako mi se to možda čini nemogućim. Također, poručila bih si da više uživam u trenutcima, a da manje promišljam o daljnjim koracima i budućnosti.

Izdvoji svoje tri najistaknutije osobine i objasni nam zašto te baš one predstavljaju.

Rekla bih da me najbolje opisuju pridjevi uporna, empatična i odgovorna. Ako se suočim s problemom ili izazovom radije nastavim pokušavati

dok ne dođem do rješenja nego da odustanem. Mislim da sam empatična jer osim što prepoznajem tuđe osjećaje, također nastojim pružiti razumijevanje i suosjećanje. Zatim, pridjev odgovorna me opisuje jer se trudim uvijek ispuniti svoje obaveze na vrijeme, obratiti pažnju na detalje, a upravo zbog toga mogu biti pouzdana u svim situacijama.

Kad bi tvoj život bio knjiga, koji bi bio njen naslov i zašto?

Zanimljivo pitanje... Rekla bih nešto poput *Hedonizam, planovi i neizbježan kaos*. Zato što volim uživati u životu i malim stvarima te uvijek imam dosta ambiciozne planove čija realizacija zna biti dosta kaotična.

Opiši nam svoje srednjoškolsko obrazovanje pjesmom i objasni zašto ga baš ti stihovi opisuju.

Pjesma *Sunčan dan* Nene Belana uvijek me podsjeti na srednju školu jer ju je često tijekom kišnih dana pjevala Enia, prijateljica iz razreda.

Kad bi mogla imati neograničen pristup znanju o jednoj temi, što bi odabrala?

Izabrala bih neuroznanost i ljudski mozak jer je razumijevanje kako naš mozak funkcionira, kako procesuiramo emocije, informacije te donošenje odluka ključno za unapređenje života općenito i zdravlja ljudi.

Vrati se u prošlost i zamrzni jedan od trenutaka u srednjoj školi te reci koji trenutak imamo priliku vidjeti?

Najdraži su mi bili trenutci u klupi s Lenom – sat traje, profesor priča, a mi u klupi pokušavamo suzdržati smijeh zbog neke potpune gluposti. Suze od smijeha i pogledi koji govore „nemoj me pogledati jer ću puknuti od smijeha.”

Ako bi tvoj uspjeh imao oblik ili boju, što bi to bilo i zašto?

Svoj uspjeh bih opisala žutom bojom s obzirom da žuta boja često simbolizira entuzijizam, optimizam i kreativnost, a kada bih birala oblik koji najbolje opisuje moj uspjeh vjerojatno bi to bio krug jer smatram da uspješnost nije određena samo ciljem, već je to dugotrajan proces te kontinuiran trud i rad na sebi.

Da si mentorica nekom

učeniku, što bi ga prvo naučila?

Da je organizacija pola posla i da put do uspjeha nije uvijek ravan, ali to ne znači da je do uspjeha nemoguće doći.

Koja bi bila tvoja poruka sljedećim generacijama i onima koji su na putu sličnom tvome?

Sljedećim generacijama poručila bih da se ne boje neuspjeha i pogrešaka jer uspjeh bez toga ne postoji. Također, da budu strpljivi jer za ostvarenje želja i snova treba vremena. I, naposljetku, da se okruže ljudima koji će im biti podrška na njihovom putu.

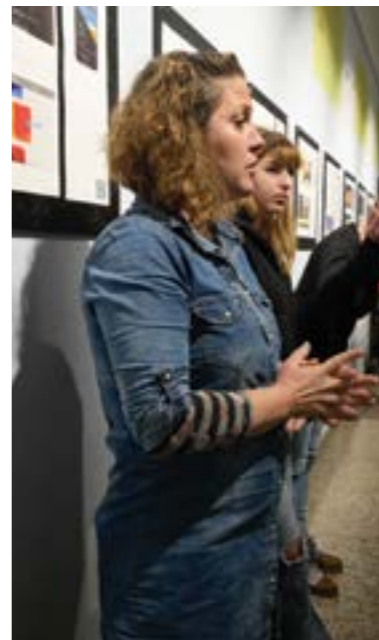
Larisa Magdić, 4. M

Prva izložba web projekata 4. W razreda

Utorak, 19. studenoga 2024., školski hodnik pretvoren je u pravu galeriju zahvaljujući učenicima 4. W razreda koji su, pod vodstvom nastavnica Ive Vlah i Matejke Stojanović, predstavili svoje radove iz predmeta Web projekti i Dizajn za web. Svaki je učenik osmislio vizualni identitet i digitalna rješenja za zamišljenu organizaciju koja se bavi razvojem kreativnih vještina mladih. Od naziva i logotipa, preko koncepta web-stranice i mobilne aplikacije pa sve do funkcionalnog web-sjedišta – odradili su cjelovit zadatak u kojem su osmislili, razradili, ali i realizirali vlastiti kreativni koncept. Projekt je bio zamišljen kao simulacija stvarnog natječaja, a učenici su unutar njega istražili potrebe ciljane publike, razvili misiju i viziju organizacije te naučili kako spojiti kreativnost s tehničkom izvedbom. Ova izložba, prva takve vrste u školskom hodniku, privukla je brojne posjetitelje i potvrdila da među nama rastu budući dizajneri i kreativci spremni za stvarni svijet.

Matejka Stojanović, prof.

Prisjetimo se

Prisjetimo se

NULTI FESTIVAL GRAFIKE

Pretpremijera PIGSEYE festivala

Pod budnim okom profesora...

Lipanj 2024., ujedno i kraj još jedne nastavne godine obilježili smo pretvaranjem gornjeg dvorišta naše škole u pravi umjetnički laboratorij tijekom održavanja nultog izdanja PIGSEYE festivala grafike. Ovaj jedinstveni događaj, osmišljen kao specijalno pretpremijerno izdanje budućeg PIGSEYE festivala, privukao je brojne učenike, roditelje, nastavnike i članove lokalne zajednice koji su došli podržati mlade talente te uživati u njihovim kreativnim radovima. Ideja o organizaciji ovakvog festivala potekla je od profesora škole, koji su, uočivši iznimne talente svojih učenika u područjima vizualne umjetnosti, odlučili pružiti platformu za izlaganje njihovih radova i izražavanje ideja. Profesori su, inspirirani radovima učenika iz područja animacije, videa, fotografije, web-dizajna i grafičkog dizajna, odlučili organizirati festival koji će objediniti sve te vještine na

jednom mjestu, omogućujući učenicima da se međusobno natječu, uče i razvijaju.

Zabava može početi!

Festival je bio obogaćen opuštenom i veselom atmosferom, uz zvukove glazbe, mirisom grickalica i emocijama koje su posjetiteljima pružili učnički radovi. Radovi su ocjenjivani od strane svih pri-

sutnih, a isti su imali težak zadatak odabrati najbolje radove u svakoj kategoriji, s obzirom na visoku razinu kreativnosti, inovativnosti i tehničke vještine koje su učenici pokazali.

Na kraju festivala, održana je ceremonija dodjele nagrada, gdje su najuspješniji radovi nagrađeni posebnim priznanjima.

Posebnu zahvalu organizatori su

uputili učeniku Mateju Smokvini, čije su fotografije savršeno zabilježile svaki trenutak ovog festivala. Njegov talent za fotografiju osigurao je da uspomene na ovaj događaj ostanu sačuvane, a fotografije su dodatno istaknule ljepotu i značaj ovog trenutka za našu školu.

Najbolje tek slijedi!

Nulti festival grafike, pretpremijera PIGSEYE festivala, bio je mnogo više od običnog školskog događaja — bio je to pravi praznik kreativnosti i inovativnosti, koji je pokazao koliko su učenici škole „svjetlost znanja“, talentirani i motivirani. Profesori su izrazili zadovoljstvo uspjehom prvog izdanja festivala, te su najavili da će PIGSEYE festival postati redoviti godišnji događaj u kojem će učenici imati priliku pokazati sve što su naučili i postigli tijekom školske godine. S nestrpljenjem iščekujemo buduća izdanja PIGSEYE festivala, koja će zasigurno donijeti još više inovativnih ideja, nadahnutih radova i novih umjetničkih talenata, te dodatno obogatiti kulturnu scenu naše škole i zajednice. Ovim putem pozivamo baš tebe da nam se pridružiš u izradi radova koji će krasiti sljedeće izdanje naše nove tradicije.

Larisa Magdić, 4. M

MATIJA LJUTIĆ

Tišina prije zadatka, smijeh poslije rezultata

Učenici poput Matije Ljutića rijetko se zaboravljaju. Ne samo zbog niza medalja, prvih mjesta i briljantnih rezultata na državnim natjecanjima, već zbog toga što iza tih brojki stoji priča o predanosti, upornosti i znatiželji. On je dokaz da se uspjeh ne mjeri samo diplomama i priznanjima, već i načinom na koji učiš, razmišljaš i rasteš. Ipak, Matija nije samo matematičar ili natjecatelj, on je i tinejdžer koji voli „obične stvari“.

U ovom razgovoru otkrivamo obje strane medalje: onu ozbiljnu, koja gradi izvrsnost, i onu ležernu, koja pokazuje tko je Matija kad u ladicu pospremi sve te medalje i priznanja.

Matija, za početak, kako bi opisao sebe u tri riječi nekome tko te nikad nije upoznao?

Ponajviše tih, tvrdoglav i nasmijan.

Kad ne rješavaš zadatke ili pišeš testove, gdje te možemo pronaći? Kako provodiš vrijeme kad si „samo Matija“?

Doma provodim većinu vremena, ali kada nisam doma vrijeme provodim vani s prijateljima gdje god odlučimo ići.

Zamisli da možeš provesti dan s bilo kojom osobom, stvarnom ili izmišljenom. Koga bi odabrao i zašto?

Nakon dosta razmišljanja vjerojatno s Nikolom Teslom. Čini mi se kao osoba s kojom bi bilo lijepo provesti razgovor.

Postoji li pjesma, film ili serija koji ti uvijek poprave dan i zašto?

Nisam osoba koja gleda mnogo filmova i serija, a od pjesama

uglavnom slušam pop žanr jer mi se sviđaju ritmovi.

Koji je tvoj najveći „guilty pleasure“, stvar koju voliš, ali ne bi baš rekao naglas pred ekipom iz razreda?

Moj najveći „guilty pleasure“ bi bilo gledanje videa na YouTubeu.

Imaš li neki ritual prije važnog natjecanja, onu jednu stvar koja te smiri i pripremi za uspjeh?

Za natjecanje se pripremam ponavljanjem raznih lekcija, a smirim se činjenicom da, prošao ili ne, dao sam sve od sebe.

Sad malo ozbiljnije, iza svih tvojih rezultata stoji ogroman trud. Kako izgleda tvoj plan učenja kad se pripremaš za važno natjecanje?

Kako bih se pripremio za neko natjecanje provjeravam svoje znanje iz proteklih natjecanja. Ovo može potrajati i do pet sati nekim danima, a sve što primijetim da mi ne ide ili malo šteka istražujem.

Što ti je najveći izazov, naučiti novo gradivo, ponavljati staro ili održavati koncentraciju dugoročno?

Rekao bih da mi učenje novoga i ponavljanje staroga nisu problemi, ali nije ni održavanje koncentracije. Jedini problem koji imam kod učenja novoga je pamćenje pojmova i njihovih definicija, ali uz malo truda se sve može naučiti.

Jesi li ikad poželio odustati ili barem uzeti pauzu i kako si se u tim trenucima vratio u fokus?

Nikada nisam poželio odustati, volim ići na natjecanja i stjecati nova znanja.

Kako biraš u koje ćeš se natjecanje više „baciti“, s obzirom na to da briljiraš i u engleskom, informatici i drugim predmetima?

Na svim natjecanjima dajem sve od sebe, ali ponavljam više gradivo za ona natjecanja za koja imam osjećaj da ga se manje sjećam. Iznimka je matematika, koju sam zavolio još u 3. razredu osnovne škole. Nju ponavljam najviše jer u njoj imam najviše sposobnosti za uspjeh te također jer ju volim učiti.

Imaš li neki savjet za mlade učenike koji žele biti odlični, ali misle da „nisu za to“?

Vjerujem kako svatko ima potencijal briljirati u nečemu, ali kod toga mora biti prisutno shvaćanje i ljubav prema tome. Svaki predmet ima nešto čime te može privući, a vjerujem da će naši profesori uspjeti vam to nešto prikazati i usmjeriti vas uspjehu.

Ako svoj srednjoškolski put možeš opisati jednom matematičkom formulom, kako bi ona glasila?

Vjerojatno s $f(x) = e^x$ jer primjećujem puno više promjene što se dalje školujem.

I za kraj: da tvoj uspjeh ima oblik ili boju, kakav bi bio i što bi simbolizirao?

Svoj uspjeh vidim kao stup koji izgrađuje školu zajedno s uspjesima ostalih učenika ove škole, prijašnjih i sadašnjih.

U generaciji koja tek gradi svoje puteve, Matija već korača sigurno, ali s prizemljenošću koja nadahnjuje. Njegovi rezultati zaslužuju priznanje, ali ono što ostaje još snažnije jest dojam mladog čovjeka koji zna slušati, učiti, pogriješiti i nastaviti dalje.

U vremenu u kojem se lako izgubiti među očekivanjima, Matija pokazuje da prava vrijednost leži u dosljednosti, znatiželji i što je možda najvažnije, autentičnosti. To je lekcija koju vrijedi zapamtiti – bez obzira na to koliko imamo godina.

Larisa Magdić, 4. M

„Svaka nova generacija nosi novu energiju i nikad ne znate što vas s njima čeka. Upravo je u tome i ljepota ovoga poziva.“

Mentorica koja množi znanje, a dijeli srce

Priča iza brojeva

Kad se spoje znanje, posvećenost i istinska ljubav prema učenicima, upoznajemo profesoricu Anu Matišić Vicić. Mnogima poznata kao mentorica državnih prvaka, voditeljica Županijskoga stručnog vijeća, ali ona je i mnogo više od profesionalnih titula. Učenici je pamte po pristupu koji nadahnjuje, kolege po predanosti, a natjecanja po rezultatima koji ostavljaju trag. No, tko je profesorica Vicić kada se ugase reflektori natjecanja i ostane samo ona i njezin svakodnevni rad u učionici? Upravo to smo odlučili otkriti u nastavku...

Profesorice, kad se spomene Vaše ime, prva asocijacija su Vaši poslovni uspjesi, no kako biste Vi opisali sebe, ne kao mentoricu, već kao osobu?

Teško je govoriti o sebi, ali ukratko mogu reći da sam neposredna, su-radljiva, vedra i nasmijana.

Kad se sjetite svojih početaka, što mislite da se u Vama nije promijenilo, a što se najviše razvilo?

Entuzijazam i posvećenost prema učenicima nisu se promijenili, ali godine života i iskustva čine svoje. Možda sam ponekad suzdržanija, usudila bih se reći s godinama i malo „mudrija“.

Kako biste opisali osjećaj kada učenici iz godine u godinu rastu i osvajaju razne nagrade, a Vi znate da ste dio njihovog puta?

Ponos! Svakako sam ponosna na njih i njihov uspjeh koji je rezultat predanosti i rada, a meni daje osjećaj zadovoljstva što sam im pomogla da ostvare svoje potencijale.

Koji je Vaš najdraži trenutak s nekog natjecanja, nevezan za rezultat, nego za atmosferu, zajedništvo ili iznenađenje?

Mogu reći, iščekivanje koje slijedi nakon napisanoga ispita. Razgovor s učenicima i njihovi dojmovi o težini zadataka, postotku riješenosti, a nakon toga iščekivanje privremenih i konačnih rezultata natjecanja. Svakako bih tu navela susret i druženje, kako nas mentora, tako i svih učenika. Na tim natjecanjima razvijaju se nova prijateljstva, a vrlo često i kvalitetna kolegijalna suradnja.

Koliko Vas osobno ispunjava mentorski rad, a koliko je to i

odgovornost, prema učeniku i prema struci?

Naravno da je velika odgovornost i prema učeniku i struci, a naravno i prema samoj sebi. Uvijek se vodim mišlju – ili napravi kako treba ili ne radi.

Što mislite, što Vaši učenici najviše cijene kod Vas (osim znanja, naravno)?

Strpljenje i pristupačnost, tako su mi barem rekli, a neki kažu i upornost.

Uz toliko angažmana, voditeljica ste Županijskog vijeća, sudjelujete u raznim projektima, gdje nalazite energiju za sve to?

Možda u svojoj mladosti (smijeh). Pojašnjeno, smatram da me mladenački duh još nije napustio. Izvor energije, svakako, pronalazim u svojoj obitelji, kućnim ljubimcima (psu Neru i maci Mici), ribolovu s barkom, šetnji, a isto tako i dugim kavama s prijateljima koji me opuštaju i nadahnjuju.

Što Vama kao mentorici znači kada dobijete službeno priznanje za svoj rad?

Potvrda da ono što radim, radim dobro i da to netko prepoznaje.

Što biste poručili kolegama koji tek ulaze u ovu profesiju, koji savjet bi Vama bio dragocjen na početku?

Puno strpljenja i ljubavi. Nikad ne treba zaboraviti da pred nama sjedi ne samo dvadeset i pet učenika, nego dvadeset i pet sudbina.

Postoji li neki trenutak kad ste pomislili: „Da, ovo je ono zbog čega volim biti profesorica“?

Sigurno. Kad na učeniku vidim trenutak da je razumio zadatak ili

„Naravno da je velika odgovornost i prema učeniku i struci, a naravno i prema samoj sebi. Uvijek se vodim mišlju – ili napravi kako treba ili ne radi.“

postupak rješavanja ili kad izgovori onu čarobna rečenicu: „Pa ovo uopće nije teško!“

U svijetu punom promjena, što ostaje isto u pravom učenju i pravom učitelju?

Dobar učenik čini dobrog učitelja, a dobar učitelj dobrog učenika – u tom neprekidnom ciklusu mora postojati povjerenje i težnja istome cilju – znanju.

I za kraj, da možete opisati svoje nastavničko putovanje naslovom knjige, koji bi to naslov bio i zašto?

Igre bez granica. Svaka nova generacija nosi novu energiju i nikad ne znate što vas s njima čeka. Upravo je u tome i ljepota ovoga poziva.

U svijetu obrazovanja u kojem je lako zaboraviti zašto sve počinje, razgovor s profesoricom Matišić Vicić vraća fokus na ono važno, ljude. Iza svake medalje i svakog naslova stoji mentor koji vjeruje, gura naprijed i često nevidljivo, stvara temelje uspjeha. A iza svake profesorice, baš poput nje, stoji velika količina entuzijazma, energije i ljubavi za posao koji oblikuje budućnost. Možda joj je matematika struka, ali čini se da je ono što profesorica daje, nemjerljivo.

Larisa Magdić, 4. M

Put do srebra na najvećem strukovnom natjecanju u Hrvatskoj

Od *ideje* do *koda*

Worldskills nije samo natjecanje – to je izložba mladih talenata Hrvatske

Zagrebački velesajam već šestu godinu zaredom na tri je dana postao središte okupljanja najboljih strukovnih škola, učenika, mentora i poslodavaca iz cijele Hrvatske, pretvarajući se u pravo carstvo vještina, inovacija i mladih talenata. Sajam i samo natjecanje održalo se ove godine od 9. do 11. travnja, a posjetitelji su mogli vidjeti preko 350 učenika iz 44 zanimanja kako se natječu za titulu najboljeg u Hrvatskoj. Među njima su se našli učenici i mentori naše škole te su samim time predstavili znanje i vještine koje su im nastavnici i mentori prenijeli. Prirodoslovna i grafička škola Rijeka ove godine se predstavila u disciplinama i osvojila navedena mjesta:

Grafički dizajn i tehnologija – Sali Pleša, 4. U, 6. mjesto, mentorica – nastavnica Borka Širola
Kemijske tehnologije – Luka Stipaničev, 4. E, 4. mjesto, mentor – nastavnik Jasmin Poljak
Multimedija – Andrea Jurinović i Luka Omerović, 3. M, 4. mjesto,

mentor – nastavnik Zlatko Ožanić
Web dizajn – Sara Pavković, 4. W, 2. mjesto, mentorica – nastavnica Iva Vlah

3 dana truda, 3 dana ideja, 3 dana znanja, 3 dana zabave

Nakon školskog i međuzupanijskog natjecanja i višemjesečnih priprema, među natjecateljima iz discipline Multimedija našla sam se i ja, autorica teksta koji čitate. (Naravno, to ne bi bilo moguće bez mog partnera u radu Luke Omerovića i našeg mentora nastavnika Zlatka Ožanića.) U ovom članku prenosim prave doživljaje Worldskillsa koje smo ta tri dana iskusili. Organizacija samog natjecanja je fenomenalna, od prostora i opreme, ručka, hotela s pet zvjezdica i naravno, prosudbenih povjerenstava i zadataka samih disciplina. Nas pet učenika i troje mentora smo se tijekom natjecanja zabavili i zbližili, stvorili prijateljstva i sjećanja po kojima ćemo pamtili srednju školu. Svako jutro na doručku, na večeri, šetnjama gradom i posjetom

HaHa muzeju, svi smo uživali u iskustvu neovisno o rezultatu natjecanja.

No, natjecati se nije bilo nimalo lako, zapravo, potpuno suprotno, zahtijevalo je cjelodnevni rad i fokus, a uz stalno nadgledanje od strane povjerenstva. U konačnici, raditi na jednom projektu ili više manjih zadataka u takom kratkom roku bilo je dosta umarajuće te smo se svi posljednji dan jedva čekali vratiti u Rijeku i naspavati. Bile to web-stranice, kemijske analize ili snimanje promo videa – svi smo dali sve od sebe i uživali.

Srebrna zvijezda Grafičke na Worldskillsu – Sara Pavković

No, prava zvijezda večeri naša je maturantica Sara, web dizajnerica koja je školi donijela srebrnu medalju. Ona je u ta tri dana sve svoje znanje iz programiranja, dizajna i animacije prenijela kroz postavljene zadatke. Sari nije ništa stalo na put, ni iznenadne promjene, ni pritisak, ni skriveni modul, ona je bila sprema na sve, a o svemu tome i svom osobnom doživljaju otkrila je u intervjuu.

Pripreme i prvi koraci – Dolazak do državne razine

Kada si prvi put otkrila interes za web-dizajn? Koja je tvoja priča iskustva izbora srednje škole i dolaska do ovog trenutka gdje si sad?

Tijekom osnovne nisam bila sigurna koju bih srednju upisala jer me ništa nije posebno zanimalo. Razmišljala sam da upišem gimnaziju ili neku drugu četverogodišnju školu kako bih mogla na faks, ali ništa me nije zainteresiralo sve do dana otvorenih vrata kada sam saznala što web dizajneri rade i odlučila sam se iskušati u tom području. Nasreću, nisam požalila što sam se odlučila za smjer web dizajnera. Odmah sam u prvoj godini shvatila da mi se to sviđa i da mi ide od ruke.

Kako si se pripremala za natjecanje?

Mentorica, nastavnica Iva Vlah, mi je sastavila sličan zadatak kao na Worldskillsu kao vježbu. Rješavanjem sam otkrila na čemu trebam poraditi i kako kvalitetno rasporediti vrijeme na natjecanju. Ponavljala sam „hamburger meni“, metode responziviranja stranice, JavaScript funkcije, galeriju itd. Istraživala sam palete boja i razne fontove kako ne bih gubila previše vremena na usklađivanje boja i fontova, jer ponekad znam biti neodlučna te više puta promijenim dizajn nekog projekta na kojemu radim. Osim mentorice mi je u pripremi pomogla i profesorica Barbara Smilović, najviše s programiranjem i bazama podataka.

Iako, nažalost, nije mogla biti u Zagrebu s tobom, koliko ti je značila podrška mentorice Ive Vlah u

procesu priprema?

Puno mi je značila njena podrška i trud. Davala mi je savjete i uvijek sam je mogla kontaktirati kada bih imala neke nedoumice ili kada bih naišla na problem.

Napeti tijekom natjecanja i izazovi

Koji je bio zadatak koji si morala izraditi?

Svaki je natjecatelj izvlačio papir s jednim od zanimanja na WorldSkillsu, poput kuhara, frizera, zidara ili nečeg drugog, te je morao osmisliti logotip i izraditi web sjedište o tom zanimanju. Ja sam, nasreću, izvukla zanimanje slastičara. Zadatak je bio podijeljen u module. Prvi smo dan morali izraditi wireframe web sjedišta za desktop i mobile prikaz. Osim wireframea smo morali izraditi i logo prema uputama. Modul drugog dana bio je izrada dizajna po wireframeu i kodiranje korištenjem HTML-a, CSS-a i JavaScripta. Treći je dan bio tajni modul, a zadatak je bio izraditi bazu podataka, tablicu s testnim podacima, ispisati tablicu na stranicu te omogućiti posjetitelju uređivanje podataka u tablici, brisanje slogova i unošenje novih preko obrasca.

S kojim si se izazovima susrela i kako si ih riješila? Što ti je stvaralo najveći problem?

Ponekad nisam bila sigurna u svoje odluke, na primjer u dizajnu, no razgovor s profesorima i drugim učenicima naše škole me ohrabrio. Izazov mi je bio i ne izgubiti motivaciju, jer sjediti za računalom satima tri dana zaredom radeći na istom zadatku je iscrpljujuće, s čim vjerujem da bi se i drugi natjecatelji složili. Mislim da se od umora nisam mogla najbolje koncentrirati treći

dan natjecanja, naišla sam na problem u PHP-u zbog kojeg mi cijeli program nije htio raditi i nisam ga uspjela riješiti što me opet obeshrabrilo.

Jesi li očekivala nagradu i kako si se osjećala kad si saznala da si osvojila srebrnu medalju?

Ugodno sam se iznenadila kada sam vidjela rezultat i bila sam presretna jer sam nakon trećeg dana pomislila da sam sve upropastila. Odmah sam javila obitelji i prijateljima. Dobiti ovakvu nagradu stvarno je super.

Pogled u buduće pohode uspješne mlade web dizajnerice

Budući da si maturantica, koji su ti planovi nakon srednje? Faks (ako da, koji?) ili nešto drugo?

Planiram ići na Grafički fakultet u Zagrebu. Nije web-dizajn, ali sviđa mi se rad s grafikom i dizajniranje, pronalazim se u tome i uživam dok to radim.

Je li ti plan nastaviti se baviti web dizajnom?

Voljela bih se nastaviti baviti web dizajnom uz grafiku. Oboje mi ide tako da bih voljela kada bih mogla kombinirati jedno i drugo.

Postoji li neko web dizajn područje koje te posebno zanima – dizajn sučelja, programiranje, UX...? I kojim se, naravno, želiš nastaviti baviti? Zašto?

Najdraže mi je dizajniranje sučelja. Volim dizajnirati i igrati se s rasporedom, bojama, fontovima i slično.

Imaš li neki projekt na kojem trenutno radiš ili koji planiraš?

Trenutno se pripremam za

državnu maturu tako da baš i nemam vremena za projekte izvan škole.

Nakon odrađenog natjecanja, a i četiri godine škole, koji bi savjet dala budućim natjecateljima ili onima koji razmišljaju krenuti ovim putem?

Prije svega, važno je pripremiti se na vrijeme, razmisliti što ti bolje ide, a s čim imaš više problema i to izvježbati. Što se tiče samog natjecanja savjetovala bih ne razmišljati previše o odlukama vezanim za npr. dizajn i raspored, jer kada si ograničen vremenom nemaš prostora za puno izmjena. Pored svega, bitno je biti samopouzdan i imati dobru podršku uz sebe.

Bi li nekome preporučila smjer web dizajnera i sudjelovanje na WorldSkills natjecanju?

Preporučila bih smjer web dizajna onima koji vole raditi na računalima, stvarati, dizajnirati i onima koji su marljivi i voljni učiti nove stvari. Tehnologija se brzo mijenja tako da je bitno biti

voljan uvijek učiti nešto novo. Sudjelovanje na WorldSkillsu bih također preporučila. Iako je malo naporno, vrlo je zanimljivo iskustvo, prilika za učenje i upoznavanje novih ljudi koje zanimaju iste stvari kao i tebe.

Imaš li neku finalnu misao ili nešto što želiš podijeliti?

Samo želim još spomenuti profesore i kolege s kojima sam išla na WorldSkills jer su bili odlična podrška i društvo. Bez njih ovo iskustvo ne bi bilo tako zabavno.

Zahvaljujem Sari na izvrsnim i inspirirajućim odgovorima. Sarin uspjeh sjajan je primjer kako mladima treba pružiti priliku da razviju svoje talente i predstave ih na velikoj sceni. Osvojeno srebro samo je početak njezina puta u svijetu web dizajna i digitalnih tehnologija, a sudeći po entuzijazmu i predanosti koju ima – za nju ćemo još čuti te ju zasigurno čekaju odlične prilike u budućnosti.

Osim Sare i mene bili su tu i ostali sudionici i mentori, oni su s užitkom svoj doživljaj WorldSkillsa 2025. podijelili sa mnom i našim čitateljima.

Andrea Jurinović, 3. M

„WorldSkills Croatia je uvijek bio glamurozno zbiljanje. Stotine natjecatelja i izlagača i desetci tisuća posjetitelja. Vjerojatno je najveći događaj godine u obrazovanju u Hrvatskoj. Malo te izmori čak i ako samo gledaš što se zbiva. Od 2018. je uvijek bio lijepo iskustvo i nekus za razmjenjivanje znanja i vještinja.”
nastavnik **Jasmin Poljak**

„Sam dojam WSC-a mi se činio ugodan. Organiziran prostor mi

se svidio. Osobno mislim da je sama organizacija WSC-a mogla biti bolja, a obroci su zasitni i ukusni. Modeli zadataka su bili jako zanimljivi te je za njih trebalo koristiti svoja znanja koje sam učio u školi i u slobodno vrijeme. Naravno, bilo je i stresa u samoj izradi dobivenih zadataka tijekom natjecanja. Vrijeme je bilo odlično organizirano, eventualno da su prvi dan dali malo više vremena za izradu scenarija.”

učenik **Luka Omerović**

„Meni je bilo fantastično. Imao sam priliku pričati s vršnjacima koje zanima kemija jednako kao mene, takvu priliku još do sada nisam imao. Naravno, bilo mi je i jako drago razvaliti se na doručku i večeri i iskoristiti sve čari hotela od 5*. Jedino mi je žao što nisam imao vremena otići na bazen u samom hotelu. Sveukupno, toplo preporučam svima da idu ako imaju priliku.”

učenik **Luka Stipaničev**

ZA CENTIMETAR VEĆI

Rijetko pišem, pa mi je ovaj osvrt dao misliti... kada pogledam unatrag kako bih rekla par riječi o natjecanju pitam se što je to što želim istaknuti, što vidim? Složit ćete se sa mnom, ako kažem da su emocije ono što u nama ostavlja najjači trag, bilo da su pozitivne, bilo negativne. Nažalost, često negativne ostaju puno utisnutije, ali danas ću pričati isključivo o pozitivnim emocijama i iskustvima.

Vožnja kombijem je relativno intimna stvar, prvi i treći red uvijek čuje drugi, drugi čuje svih, a prvi i treći se sretnu tek na odmorištu ili u našem slučaju tek na Velesajmu. Neki se poznajemo iz viđenja, neki ni izdaleka, ali smo se na našem kratkom, ali intenzivnom putovanju svi prilično dobro upoznali. Neki ne doručkuju, neki su spavalice, neki su tihi, neki disciplinirani, neki sve pomalo. Jedno sjajno društvo! (Obzirom da su odabrani kao najbolji, teško je očekivati nešto drugačije.) Ali, moram reći da (skoro svi) imaju, ono što se kaže, Poker face! Ni tremu ni strah ni nelagodu, ništa od toga nam nisu pokazali. Stoički su podnijeli sve pritiske tako velikog natjecanja i izgurali ga do kraja! Ja im čestitam! Rekla sam skoro svi, jer nekima nije bilo lako sakriti i nadjačati svoje strahove, ali i to iskustvo je ono što gradi, tako da pobjeđuju u svakom slučaju.

Iz perspektive sportašice znam da je uvijek sjajno okusiti slatki nektar pobjede, ali on, kao i pozitivne emocije s početka priče, traje

Kako nas iskustva grade

kratko. Ono što smatram važnijim od pobjede i ono što ostaje trajno upisano u naš kod, a da to ne zvuči kao još jedan kliše, je izlazak iz svoje sigurnosti, što fizičke, što mentalne, odvažnost na borbu sa samim sobom i davanje svega od sebe, da barem za jedan centimetar iz te borbe izađemo veći. Da nas ojača iskustvo u kojem smo pobijedili strah i da znamo da uvijek postoji samo jedno pitanje za kritične situacije na kojega si moramo dati odgovor prije nego odustanemo - što se najgore može dogoditi?

Ljudi koje smo, kolege i ja, vodili na natjecanje sve su to napravili - doš-

li, pogledali i pobijedili (sami sebe). Svi su došli doma bogatiji za iskustvo, a neki su došli i s medaljom. Kako često biva, natjecanja su uvijek 'napakirana' formalnim stvarima, pa nam osim u našem kombiju, za vrijeme doručka ili večere, ostaje malo vremena za druženje. Kako bi taj minus ispravili, malo smo ipak ostali duže na druženju u muzeju i na večeri i još više humanizirali ili demistificirali naše odnose. :)

Borka Širola, prof. mentorica

DOMOVINA SE BRANI LJEPOTOM

Učenica 4. razreda medijskih tehničara, Larisa Magdić, uz vodstvo mentorice Željke Travaš, prof. izvrsne savjetnice, odazvala se natječaju što ga je raspisao Savez antifašističkih boraca i antifašista Primorsko-goranske županije (SABA PGŽ) pod naslovom DOMOVINA SE BRANI LJEPOTOM. Konkuirala je svojim literarnim radom na temu *Između oprosta, zaborava i sjećanja* i osvojila najveći broj bodova među natjecateljima.

Cilj natječaja jest osvijestiti učenike o opasnostima diskriminacije, predrasuda, netolerancije, antisemitizma te raznih oblika mržnje. Također, cilj natječaja je i upoznati učenike s temom holokausta i stradanjima u konclogorima te ih potaknuti na kritičko razmišljanje i kreativno izražavanje.

Desetero učenika s najbolje ocijenjenim radovima dobit će priliku prezentirati svoje radove na svečanosti dodjele priznanja, a bit će nagrađeni i prigodnom knjigom te nagradnim tematskim putovanjem.

Željka Travaš, prof. izvrsna savjetnica

Između oprosta, zaborava i sjećanja

Kazaljka je stala. Sekunde su odbrojene. Posljednji dah izdahnuo je kroz vrisak. Pruge vode u beskraj.

Sjene tijela brišu se kroz dim. Osvrni se. Osjetiš li željezne lance na gojoj koži i nepovratnu tišinu, vidiš li krvave otiske stopala na snijegu i miris spaljenih tijela u zraku? Čuješ li plač i jecaj u tami? Probaju li te igle kojima pišu tvoj broj na koži tvojoj?

Odsjaj mjesecine na bodljikavoj žici stvorio je sjećanje. Tvoje oči gledaju nečije posljednje nade. Tebi u ruke pruža se pismo koje nikada nije poslano, odjeća bez vla-

snika i šaka puna pepela. Postaješ dio holokausta – priče o konclogorima koja nema svoj kraj.

Vrijeme je zaboravilo. Tamo, iza rešetaka, sjene su bile samo brojevi. Ruke su drhtale, oči su bile puste. Negdje u kutu netko je šaptom izgovarao posljednju molitvu. Koraci stražara odzvanjali su poput udara smrti, dok su pogledi pratili vrata plinskih komora. Svjetlo je umiralo u očima, a nada u rukama sklopljenim oko djeteta koje više nije plakalo, u pjesmi pjevanoj tako tiho da su je samo sjene mogle čuti. Boje blijede, svijet postaje sve tiši i tiši. Brane se riječima mržnje, ta oni nam ne pripadaju – oni su Židovi, oni ne biraju nas, oni su crnci. Ne, oni su ljudi. Oni dišu isti zrak kao mi, oni sklapaju oči pod istim nebom kao mi. Njihove ruke grade svijet isto kao naše.

Sve to, nestalo je. Zaboravili smo, a sada stojimo ispred sivog kamena koji čuva tijela koja je one noći vlak odnio u zaborav. Svjetla su se ugasila, posljednji dim je otpuhao vjetar, krevet je ostao prazan, kamenje na putu nije odneseno, jedno lice hladno kao led gleda smrti oči u oči i grešno se smije.

Je li oprost sada slabost ili snaga? Oprostiti ne znači izbrisati bol, ne znači zatvoriti oči pred onim što se dogodilo, ne znači misliti da prošlost ostaje iza. Oprostiti znači ne dopustiti da rane postanu okovi. Ako zadržimo mržnju, nismo li i mi zatvorenici tog istog logora, tog istog bola? Zaključamo li kapiju, bacimo li ključ, doći će netko i pronaći ga. Otvorit će vrata, zavezati ruke, upaliti mrak i ponoviti sve iznova.

Uzmi ključ, ostavi širom otvore-

na vrata i koračaj naprijed, ali bez gaženja po onima koji su ostali iza. Promijeni stav, prihvati istinu i promijeni ju.

Možda je oprost posljednji čin pokosa – dokaz da čovječanstvo ipak može biti veće od svoje prošlosti. Sjeti se.

Zapiši i nikada ne obriši. Neka svaka suza bude duboko urezana u srce. Ne zaboravi. Diši za one koji ne mogu i živi za one koji to nikada nisu mogli, jer njihove želje i dalje postoje.

Ne zabrani nikada da na nebu čuješ smijeh, da na zemlji korača sreća. Svaka duša tada, neka bude vodilja sada.

Plavo, smeđe, crno ili zeleno, svako oko gledalo je isti svijet i čekalo je isti kraj. I nije važno gdje se moliš i po kojoj svetoj knjizi, koje ime u nevolji doživljaš, čija pravila i zakone štuješ, već jesi li čovjek ili nisi. Ne zaboravi, širom raširenih ruku primi onog u nevolji, onog sa sjećanjem, onog koji traži zrno nade. Pretvori sjećanje na loše u put ka boljem. Umjesto da širimo diskriminaciju, nek se srca smiju. Predrasude i netoleranciju nek dobra djela kriju, a mržnju pretvorimo u mir.

I na kraju, između oprosta, zaborava i sjećanja, ne dozvolimo vraćanje holokausta.

Larisa Magdić, 4. M

Poštovani prisutni, kako izgleda prosječan godišnji odmor u Republici Hrvatskoj?

Tipičan odmor u privatnom apartmanu često započinje s „osiguranim“ parkingom, smještenim na sigurnoj udaljenosti od vašeg smještaja – upravo onoliko koliko je potrebno da uživate u kratkoj šetnji od desetak minuta s prtljagom u ruci po jutarnjem suncu. Nakon što dođete do apartmana, čeka vas gostoljubivi vlasnik koji vam predaje ključeve vašega novog doma – jednostavno uređenoga, u stilu koji se smatrao modernim krajem prošloga stoljeća. Hladnjak je spreman da ga vi ispunite namirnicama, a, navodno, ispravan klima-uređaj pruža vam priliku da se sami prilagodite ljetnim vrućinama. Naravno, na stolu u kuhinji, prekrivenim klasičnim plastičnim stolnjakom, nalazi se snop letaka o obilascima predivnih plaža i otoka koji oduzimaju dah te noćna krstarenja po povoljnim cijenama, većim od noćenja koje ste platili. Već se godinama u Republici Hrvatskoj gradi slika zemlje koja oduzima dah svojom prirodnom ljepotom. No, moramo postaviti pitanje – je li to dovoljno?

Republika Hrvatska s pravom se ubraja među najljepše mediteranske destinacije, osobito zahvaljujući svojem zadivljujućem prirodnom bogatstvu. Primorski krajevi zaista oduzimaju dah svojim kristalno čistim morem, mirisnim borovim šumama i dramatičnim krajolicima koji se prostiru uzduž jadranske obale. Upravo su te prirodne ljepote srž hrvatske turističke ponude i predstavljaju razlog zašto se svake godine milijuni posjetitelja vraćaju u potrazi za suncem,

„Naš turizam treba postati više od slike na razglednici.“

mirom i autentičnim doživljajem Mediterana. Država to prepoznaje i valorizira promičući prirodne ljepote, primjerice definiranjem nacionalnih parkova i parkova prirode.

Od veličanstvenih Plitvičkih jezera i slapova Krke do zabačenih uvala Kornata i šarmantnih obalnih gradića, Hrvatska nudi raznolikost pejzaža koji ostavljaju trajan dojam i stvaraju savršen okvir za odmor iz snova.

No, ako je hrvatska priroda toliko savršena turistima, zašto se onda svake godine suočavamo s problemom spašavanja te iste prirode od ruku turista koje je dovela? Kako je moguće da se ljudi koji žive u dijelovima Hrvatske u kojem je turizam važan, žale na turiste – svoj najveći izvor prihoda?

Smatram da je jedan od odgovora na to pitanje vrlo logičan – turisti traže više, traže sadržaj. Traže doživljaje koji će ih obogatiti, koji će ih nasmijati i koji će im omogućiti da Hrvatsku ne pamte samo po krajoliku, pa u konačnici da se i vrate u Hrvatsku nakon prvog dolaska.

Naš turizam treba postati više od slike na razglednici.

Trebamo ulagati u razvoj programa koji obogaćuju iskustvo Hrvatske kao destinacije jer turist koji dođe samo zbog plaže, neće ostati dugo. Turist koji dođe zbog sadržaja, vratit će se. Diversifikacija naše turističke ponude na raznolike vrste turizma

koje se fokusiraju i na povijest, sport, znanost, umjetnost važna je da se naš turizam razvija na održiv način. Moguće je izgraditi zanimljive i interaktivne muzeje na povijesnim lokalitetima, razvijati programe jedrenja, surfanja i planinarenja po kojima je Republika Hrvatska već poznata, te stvarati atraktivne ponude u gastro-turizmu i wellness-turizmu. Osim toga, podrška glazbenim, znanstvenim i umjetničkim programima od velike je važnosti za daljnje proširenje turističke ponude.

Za ostvarenje navedenoga cilja, nužna je suradnja Republike Hrvatske s lokalnim zajednicama, pri čemu će zasigurno biti potrebno privremeno žrtvovati dio prihoda. Ključno je osigurati da su članovi lokalnih zajednica zadovoljni načinom na koji se turizam razvija, jer nikako ne smijemo dopustiti da udobnost turista postane važnija od kvalitete života naših građana. Moguća je i suradnja lokalnih vlasti s hotelima, restoranima i turističkim agencijama sa svrhom promocije i popularizacije manje poznatih, zapuštenih lokaliteta te širenje interesa za mjesta na kojima se turizam odvija. Napuštena sela pretvorena u edukacijska etno-sela, hoteli u povijesnim jezgrama izgrađeni u stilu svoje okoline, kampovi sa sportskim sadržajima i programima za djecu jesu smjerovi kojima se moramo kretati kako bismo stvorili turizam koji traje i poštuje našu zemlju i ljude koji u njoj žive.

U 2024. godini gotovo polovica svih turista koji su posjetili Republiku Hrvatsku boravila je u objektima kategorije Odmarališta

„Hrvatska može biti više od prirodne ljepote. Hrvatska može biti centar doživljaja, inovacija i održivosti.“

i slični objekti za kraći odmor. Iako to nije nužno negativna informacija, treba napomenuti da je broj nekvalitetnih privatnih smještajnih objekata u Hrvatskoj vrlo visok, zbog čega je razumno pretpostaviti da je značajan postotak tih turista boravio upravo u takvim objektima. Nažalost, jeftin i nekvalitetan smještaj često privlači turiste koji se ponašaju destruktivno prema prirodnim i povijesnim dobrima zemlje. Umjesto stihijskoga razvoja apartmana i neplanske gradnje, trebamo strategiju koja će dovesti red, održivost i kvalitetu.

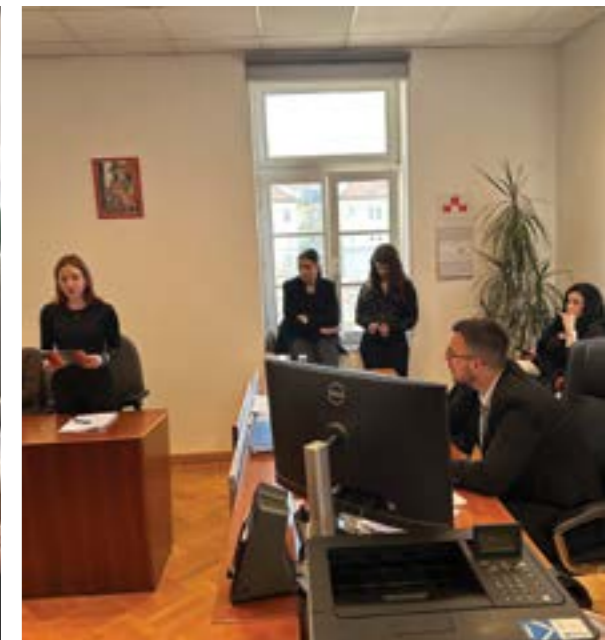
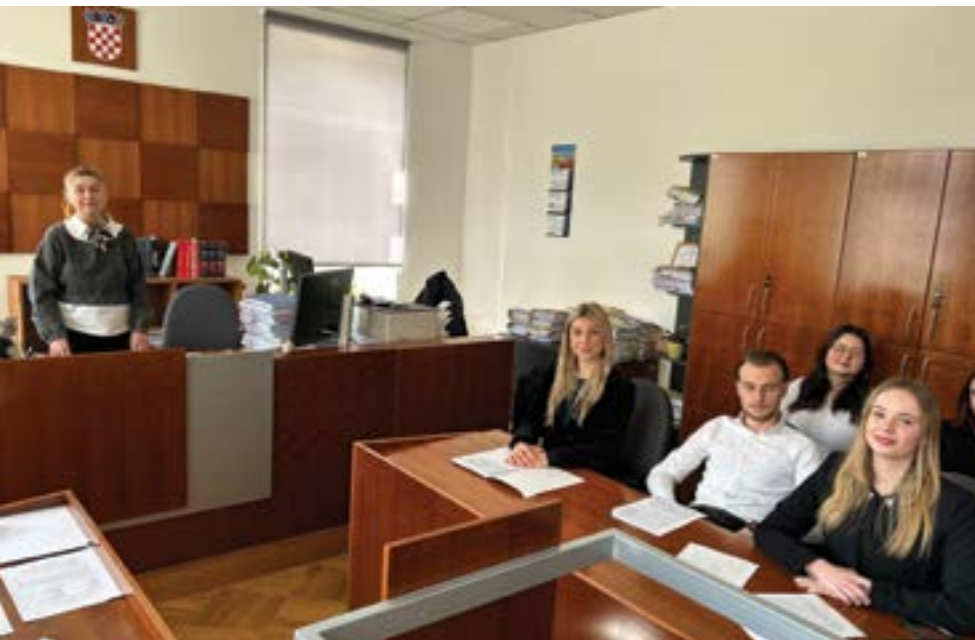
Jeftin privatni smještaj uvijek će biti prisutan, no važno je osigurati da većina turista boravi u objektima koji predstavljaju pravu kvalitetu hrvatske ponude, a ne u onima koji služe isključivo za brzu zaradu. Suradnja između države i ugostiteljskog sektora ključna je za postizanje tog cilja – upravo takvo partnerstvo potiče rast turističkog kapitala i doprinosi unapređenju cjelokupne turističke ponude zemlje.

Također je važno obratiti pažnju na turizam izvan ljetne sezone. Moguće je uvesti niže cijene u zimskim mjesecima te uvesti olakšice za ugostiteljske objekte koji su otvoreni cijele godine. Glavni način na koji možemo privući turiste jest uvođenje prikladnih programa, poput cjelogodišnjih obilazaka lokaliteta i zimskih aktivnosti, poput skijanja u dijelovima države u kojima je

to moguće te promocija takvoga turizma u Hrvatskoj putem interneta i drugih medija. Za uspješno pokretanje turizma u dijelovima zemlje gdje on još nije široko razvijen, ključna je izrada kvalitetne i ciljanom tržištu prilagođene marketinške strategije. Ako se takav plan uspješno provede, stvara se održiv model u kojem ljetna turistička središta tijekom zime imaju priliku za oporavak, dok se sredstva zaradana u sezoni mogu usmjeriti na razvoj i promociju zimskog turizma u ostatku zemlje. Za zaključak, predloženi model razvoja hrvatskog turizma temelji se na suradnji s ugostiteljskim sektorom i lokalnim zajednicama, diversifikaciji vrsta turizma i lokacija na kojima se turizam odvija te proširenju turističke ponude. Na taj način moguće je ostvariti ravnotežu u kojoj je kvaliteta turizma prisutna u cijeloj Republici Hrvatskoj, obuhvaća različite interese i donosi dugoročnu financijsku korist svim njezinim stanovnicima. Ne možemo biti zadovoljni samo brojem dolazaka jer će taj broj padati ako hrvatski turizam nastavi smjerom kojim se trenutno kreće. Vrijeme je da se pitamo – želimo li stvarno Hrvatsku čiji je turizam propao zbog vlastite neambicioznosti ili će Hrvatska biti zemlja koja je izgradila održiv turizam i iskoristila svoj puni potencijal?

Hrvatska može biti više od prirodne ljepote. Hrvatska može biti centar doživljaja, inovacija i održivosti.

Noa Crnić, 4. PG

DRŽAVNA SMOTRA SIMULIRANIH SUĐENJA

Učenici 3. razreda prirodoslovne gimnazije, Karla Golenko, Laura Herceg, Jelena Koprivnjak, Sara Sekuloski, Valentin Stanić, Ira Šekuljica i Amelia Vojić, uz vodstvo mentorice Željke Travaš, prof. izvrsne savjetnice, sudjelovali su 8. ožujka 2025. godine na DRŽAVNOJ SMOTRI SIMULIRANIH SUĐENJA iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja, održanoj na Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu.

U kaznenom postupku koji je pokrenulo Županijsko državno odvjetništvo protiv osobe nasilnika u obitelji, a vodila ga je sutkinja Anamarija Pavičić s Općinskoga kaznenog suda u Zagrebu, naši su učenici imali ulogu branitelja naspram tužitelja iz Medicinske škole, Šibenik.

U drugom procesu imali su ulogu tužitelja protiv branitelja iz Srednje škole Ivana Lucića, Trogir – sudski proces vodio je i presudu donio sudac Tibor Kovačić s Općinskog kaznenog suda u Zagrebu.

U projektu simuliranih suđenja radi se o simulacijama glavne sudske rasprave, kaznene rasprave, prema pravosudnom modelu Republike Hrvatske, pri čemu učenici usvajaju vještine argumentiranja, dokazivanja, logičkog zaključivanja, uočavanja bitnih činjenica, nepristranoga pristupa i javnoga nastupa. Posebna važnost je u tome da učenici imaju priliku upoznati način rada i svrhu sudbenoga sustava, čime se podiže svijest i znanje o važnosti uloge sudstva i vladavine prava u demokratskom društvu.

Željka Travaš, prof. izvrsna savjetnica

OSVRT NA ISKUSTVO UČENJA

„Sudjelovanje na simuliranom suđenju u Zagrebu bilo je iznimno zanimljivo i edukativno iskustvo. Imali smo priliku ‚testirati‘ svoje uvježbano pravno znanje u stvarnim uvjetima, argumentirajući pred ‚sdom‘ i suočavajući se s protustranama. Atmosfera je bila dinamična, a pritisak realan, što nam je omogućilo da bolje razumijemo kako pravosudni sustav funkcionira u praksi. Kroz timski rad i analizu slučajeva razvili smo kritičko razmišljanje i vještine argumentacije koji nam mogu poslužiti u daljnjem obrazovanju.“

IRA ŠEKULJICA, 3. PG

„Projekt simulirane sudnice bilo je lijepo iskustvo koje me naučilo mnogim vrijednim stvarima. Kroz pripremu i samu simulaciju naučila sam više o pravnom sustavu te je bilo iznimno zanimljivo vidjeti kako pravo funkcionira u praksi. Također,

simulirana sudnica poboljšala je moje vještine javnog nastupa i osvjestila mi važnost preciznog i argumentiranog izražavanja. Ovo iskustvo sigurno će mi koristiti u budućnosti, bez obzira kojim putem krenem. Drago mi je da sam sudjelovala te preporučam budućim generacijama da se priključe, sigurno će vam biti zanimljivo.“

AMELIJA VOJIĆ, 3. PG

„Projekt simulirane sudnice mi je bio jako zanimljiv. Naučio sam vrijednosti i pravila u sudnici te mi se jako sviđjelo. U budućnosti bih htio opet sudjelovati u projektu.“

VALENTIN STANIĆ, 3. PG

„Sudjelovanje u simuliranoj sudnici bilo je poučno i dinamično iskustvo. Zahvaljujući argumentaciji i timskom radu stekla sam bolji uvid u pravni sustav te razvila vještine kritičkog razmišljanja i javnog nastupa. Ovo će mi zasigurno koristiti u budućnosti.“

SARA SEKULOSKI, 3. PG

„Smatram kako je ovaj projekt simu-

liranog suđenja svakako zanimljiv i kreativan. Stekli smo razna nova znanja i nezaboravna iskustva. Svakako se nadam da ćemo u budućnosti ponovo imati priliku sudjelovati na ovakvom tipu projekta.“

LAURA HERCEG, 3. PG

„Projekt simuliranog suđenja vrlo je kreativan način kako nas mlade

upoznati sa sudskim postupkom. Zanimljivo je iskustvo pripreme i samo suđenje, pogotovo objašnjenja sudaca kako radi sam sud. Ovaj projekt mi se jako sviđio i otvorio mi oči zanimljivosti prava i zakona, nadam se da ću u budućnosti imati još ovakvih prilika.“

JELENA KOPRIVNJAK, 3. PG

Naši učenici na 12. simuliranoj sjednici Hrvatskoga sabora za učenike srednjih škola

U Saboru je 6. svibnja 2025. godine održana 12. simulirana sjednica za srednjoškolce u organizaciji Službe za građane Hrvatskoga sabora. Tema sjednice je bio Zakon o turizmu. Naši učenici, Noa Crnić, Gaia Bruna Užičanin i Patrik Uhač iz 4. PG razreda u ulozi saborskih zastupnika dostojno su predstavili Prirodoslovnu i grafičku školu Rijeka. Kao i svake godine, učenike je pripremala Željka Travaš, prof. izvrsna savjetnica.

Hrvatski mediji popratili su ovaj edukativni projekt te su emitirali izjave naših učenika zastupnika u središnjem dnevniku istoga dana.

Željka Travaš, prof. izvrsna savjetnica

Pogled s ruba staze

Homo si fotkat 2025.

Tri puta zaredom organizirali smo natječajnu izložbu fotografija *Homo si fotkat 2025.* u suradnji s Rijeka Run festivalom. I ove godine pristigao je veliki broj dobrih fotografija, a sudjelovalo je gotovo trideset učenika naše škole. Konkurencija je bila jaka te je stručni žiri u sastavu Ivana Kutni Mihić, Borka Širola i Saša Žic imao težak zadatak te je ustvrdio da je kvaliteta radova ove godine na najvišoj razini. Odlučeno je da se ne nagrađuju pojedinačne fotografije, već serije fotografija odnosno njihovi autori. Tako je prvu nagradu osvojila Alessia Mička sa svoje četiri monokromatske fotografije koje prikazuju atmosferu i emocije trkača na tehnički iznimno dobro pripremljenim kadrovima. Drugo mjesto zauzela je Arien Borovac, sa svoje tri fotografije koje prikazuju portrete trkača i detalje samog natjecanja. Arien se također koristi kreativnom tehnikom višestruke ekspozicije. Treće mjesto pripalo je Mateju Smokvini koji vrhunski uklapa trkače u poznate riječke lokacije s istaknutim gradskim simbolima. Na-

gradu publike, sa gotovo tristo osvojenih glasova na društvenim mrežama škole, osvojio je Marko Železnik s fotografijom koja prikazuje start same utrke na vrlo zanimljiv način. Izložba je svečano otvorena 7. svibnja u galerijskom hodniku škole uz pozdravni govor predstavnice Rijeka Run festivala, gospođe Ane Fajfer, dok je ravnatelj škole Radenko Brađić službeno otvorio izložbu. Stručni žiri je čestitao svima koji su sudjelovali te nagrađenima uručio nagrade i vrijedne poklon-pakete sponzora.

Saša Žic, prof. mentor

I škola može biti zabavna!

Usporedili smo školske predmete i glavni dio svakog večernjeg izlaska!

Matematika - Martini

Martini je simbol jednostavnosti i preciznosti. Ovaj koktel obično se priprema od dvije osnovne komponente – gin i suhi vermut – s maslinom ili limunovom koricom kao završnim dodirkom. Kao što se Martini temelji na savršenim proporcijama i preciznoj mjeri, tako i matematika zahtijeva točnost i jasno definirana pravila. Matematika je kao jezgra mnogih drugih znanosti, baš kao što je Martini osnova za brojne varijacije koktela. Bez pravilnog omjera gina i vermuta, Martini gubi svoju ravnotežu i postaje pretjerano jak ili preblag. U matematici, jedan pogrešan korak u izračunu može dovesti do potpuno netočnog rezulta-

Kokteli, poput obrazovnih predmeta, imaju bogatu povijest i dugu tradiciju. Rani oblici koktela pojavili su se još u 19. stoljeću, a evoluirali su tijekom stoljeća u niz raznolikih pića. Svaki koktel priča svoju priču, nosi različite arome i okuse, te predstavlja umjetnost balansiranja sastojaka u skladnu cjelinu, kao i školski predmeti koji su se razvijali tijekom povijesti kao alat za oblikovanje ljudskog znanja. Usporedba školskih predmeta s koktelima nudi zanimljivu perspektivu kako različite sastavnice svakodnevnog života mogu biti povezane strukturom, iskustvom i skladom.

ta. Obje stvari traže preciznost – jedan mali postotak može napraviti ogromnu razliku u iskustvu.

Povijest - Old Fashioned

Old Fashioned je jedan od najstarijih koktela, poznat po svojoj bogatoj povijesti i tradiciji. Napravljen od whiskeya, šećera, bitera i narančine korice, ovaj koktel prenosi duh prošlih vremena. Slično tome, povijest istražuje razvoj civilizacija, kulture, društva i tehnologije tijekom stoljeća. Kao što povijest bilježi važne trenutke i lekcije iz prošlosti, Old Fashioned bilježi klasične okuse i metode izrade koktela koji su opstali unatoč modernim trendovima. Ovaj koktel podsjeća nas da se povi-

jest neprestano ponavlja i da su stariji načini često temelj za nove pristupe. Kao što se povijest može ispreplitati s modernim događajima, tako i Old Fashioned predstavlja spoj prošlosti i sadašnjosti u svakom gutljaju.

Kemija - Mojito

Mojito je koktel koji oduševljava svojim složenim okusima, a uključuje mentu, rum, limetu, šećer i gaziranu vodu. Ovi sastojci međusobno djeluju kako bi stvorili savršenu harmoniju okusa. Kao što se kemija bavi proučavanjem reakcija i spojeva različitih elemenata, tako Mojito pokazuje koliko je važno kako i kada se sastojci kombiniraju. Ako ne uskladiš količine i procese, okusi će iz-

gubiti balans, a osvježavajući efekt će nestati. Kemija također uključuje razumijevanje dinamike molekula i reakcija, slično kao što miješanje okusa u Mojito stvara specifične reakcije koje oduševljavaju osjetila. Savršen Mojito je poput uspješno izvedenog kemijskog eksperimenta, gdje svaki sastojak ima ključnu ulogu.

Likovna umjetnost - Piña Colada

Piña Colada je tropski koktel koji donosi vedrinu i šarene okuse ananasa, kokosa i ruma. Ovaj koktel je zabavan, živopisan i vizualno privlačan, baš kao što je likovna umjetnost prepuna boja i kreativnosti. Kada se Piña Colada posluži, često se ukrašava komadićem ananasa ili višnjom, stvarajući estetski dojam prije nego što je uopće okusite. U likovnoj umjetnosti, izražavanje pomoću boja, oblika i tekstura igra ključnu ulogu, a Piña Colada je savršen primjer kako piće može biti vizualno privlačno. Kao što umjetnik koristi paletu boja da stvori određeni dojam, tako i ovaj koktel stvara osjećaj ljetne radosti i opuštanja. Svaka komponenta doprinosi ukupnom dojmu – kao što svaki potez kista doprinosi slici.

Biologija - Bloody Mary

Bloody Mary je koktel poznat po svojoj složenosti i bogatstvu različitih sastojaka poput rajčice, votke, začina, limuna i celera. Baš kao što biologija proučava različite organizme i njihove međusobne odnose, tako i Bloody Mary sadrži širok spektar okusa i tekstura koji zajedno funkcioniraju u harmoniji. Različiti elementi (od slatkog do kiselog, slanog i začinenog) kombiniraju se kako bi stvorili jedinstveni okus, baš kao što organizmi u prirodi tvore složene ekosustave. Biologija nas uči kako svi organizmi ovise jedan o drugome i kako su međusobno povezani. U Bloody Maryju,

svaki sastojak je važan za stvaranje krajnjeg proizvoda, baš kao što je svaka vrsta važna za ekološku ravnotežu. Od biljaka do začina, ovaj koktel simbolizira raznolikost i interakciju koju proučava biologija.

Fizika - Manhattan

Manhattan je klasičan koktel, poznat po svojoj savršenoj ravnoteži između whiskeya, slatkog vermuta i Angostura bitera. Priprema Manhattan zahtijeva preciznost kako bi svi okusi bili u ravnoteži, slično kao što fizika proučava zakonitosti koje upravljaju silama i energijama u svijetu. Manhattan je primjer kako čak i mala promjena u omjerima može značajno promijeniti konačni rezultat, baš kao što male promjene u fizikalnim zakonima mogu dramatično utjecati na svijet oko nas. Fizika se bavi balansom između sila, energija i materije, a Manhattan odražava tu filozofiju jer zahtijeva preciznu mješavinu sastojaka kako bi postigao ravnotežu između slatkog, gorkog i snažnog. Kao što fizika traži pravilno razumijevanje zakona koji vladaju sve mirom, Manhattan traži savršene proporcije kako bi pružio svoj karakterističan okus.

Geografija - Caipirinha

Caipirinha je brazilski koktel koji donosi okuse određene regije – cachaça, šećer i limeta stvaraju osvježavajući i zemljani okus. Baš kao što geografija proučava različite regije svijeta, njihove karakteristike, klimu, resurse i ljude, tako i Caipirinha predstavlja specifičnost jedne kulture. Cachaça, koja je brazilska varijanta ruma, nosi sa sobom bogatu povijest Brazila i njegovu važnost u globalnoj trgovini šećera. Geografija nas uči kako prirodni resursi i ljudske zajednice oblikuju jedinstvene kulturne identitete, a Caipirinha je kulinarski simbol Brazila. Kao što geografija proučava interakcije između različitih regija, kultura i klime, Caipirinha objedinjuje jednostavne, lokalne sastojke kako bi stvorila specifičan okus koji nas vodi na putovanje Brazilom.

Politika i gospodarstvo - Long Island Iced Tea

Long Island Iced Tea je koktel koji kombinira različite vrste alkohola – vodka, gin, rum, tequila i triple sec s Colom kako bi stvorio iluziju „čaja“. To je složen koktel koji, kad je pravilno izmiješan, nudi ravnotežu unatoč mnoš-

tvu jakih sastojaka. Slično tome, politika i gospodarstvo zahtijevaju pažljivo balansiranje različitih interesa, resursa i ideologija kako bi sustav funkcionirao.

U politici i gospodarstvu, kao i u Long Island Iced Tea, svaki akter (bilo da su to političke stranke, financijske institucije ili globalne sile) igra važnu ulogu u stvaranju ravnoteže. Ako jedan sastojak prevlada, cijela struktura može postati nefunkcionalna ili previše kaotična. Long Island Iced Tea je kao političko-gospodarski sustav – kaotičan, ali s pravilnom koordinacijom može funkcionirati na iznenađujuće učinkovit način.

Glazbena umjetnost - Margarita

Margarita je veseo i ritmičan koktel koji se često veže uz zabave i ples, baš kao što glazbena umjetnost donosi ritam, melodiju i veselje u naše živote. Sastojci poput tekile, limete i triple sec stvaraju skladnu kombinaciju kiselog, slatkog i alkoholnog okusa, baš kao što glazba kombinira različite tonove i ritmove u skladnu melodiju. Kao što glazba pokreće emocije i budi energiju, tako i Margarita ima moć da osvježi i podigne raspoloženje. Ovaj koktel, poput glazbe, ima univerzalni jezik – uživa se diljem svijeta i prilagođava različitim ukusima, ali uvijek donosi određenu dozu ritma i veselja.

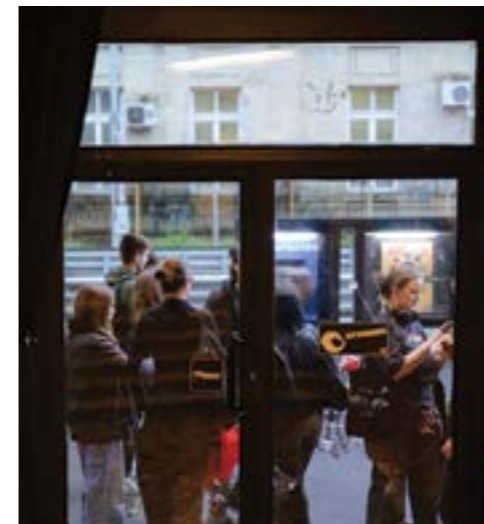
Oba koncepta temelje se na ravnoteži i kombinaciji različitih elemenata. Baš kao što pravi koktel zahtijeva pažljivo mjerenje i kombinaciju sastojaka kako bi postigao savršenu harmoniju okusa, tako i svaki školski predmet zahtijeva ravnotežu između znanja, logike, kreativnosti i primjene. Svaki od njih ima svoju ulogu u oblikovanju naše percepcije i razumijevanja svijeta. Ova usporedba pokazuje da, unatoč različitosti između obrazovanja i zabave, oba aspekta života mogu se gledati na sličan način: kao slaganje različitih elemenata u nešto jedinstveno i korisno, bilo da je riječ o obrazovnom procesu ili uživanju u savršeno pripremljenom piću.

Larisa Magdić, 4. M

Fiume o morte! – Rijeka ili smrt!

U sklopu programa obilježavanja 80. godišnjice oslobođenja Rijeke i besplatnoga obrazovnog programa *Škola u kinu*, 5. svibnja pogledali smo projekciju filma *Fiume o morte!* Sudjelovali smo na gostovanju redatelja Igora Bezinovića i popratnom razgovoru o filmu s učenicima.

Osvrt na film *Fiume o morte!*

Fiume o morte! jedan je od onih filmova koji kroz formu dokumentarca s igranim elementima uspijeva biti podjednako informativan, zabavan i kritički nastojen. Remek-djelo redatelja Igora Bezinovića u veljači 2025. godine dobilo je službenu svjetsku i hrvatsku premijeru. Radi se o filmu koji se radio preko deset godina, a posjećenost u tri mjeseca od preko 13 000 ljudi govori koliko je kvalitetan.

Riječ je o dinamično složenom prikazu D'Annunzijeve okupacije Rijeke, ispričanom iz perspektive grada i njegovih ljudi. Ono što ovaj film čini posebnim nije samo njegova povijesna tema, već način na koji kombinira arhivske materijale s glumačkim rekonstrukcijama – često humorističnim, karikiranim, ali nikada banalnim i slučajnim. Vizualno, film se igra kontrastima. S jedne strane imamo crno-bijele fotografije i originalne snimke iz 1920-ih, a s druge strane živopisne, gotovo kazališne rekreacije i rekonstrukcije s lokalnim stanovnicima u glavnim ulogama. Kinematografija prati tu suprotnost – arhivski materijali su statični, teški, dok su igrane scene pokretne, često snimane iz ruke, što dodatno pojačava dojam kaotične energije i apsurdna koji

je pratio D'Annunzijevu avanturu. Neke od scena su ironične i izmišljene poput one s vojnicima na mobitelima, što pridodaje zabavno-igranom karakteru filma. Zvuk igra veliku ulogu. Naracija se mijenja tijekom filma i vodi nas glasovima stvarnih Fiumana, na lokalnom dijalektu, čime se stvara snažna povezanost s gradom. Sedam različitih govornika, svaki govori dio priče o Rijeci. Glazba se koristi efektno – nikad previše, ponekad prati naraciju, a ponekad se stiša, npr. kadrovi stanovnika Rijeke gdje odgovaraju na pitanja o D'Annunziju. Zvukovni dizajn također koristi arhivske zvukove, šumove mora, tržišta i ulica da bi dodatno uronio gledatelja u prostor Rijeke kao živog prostora, i nekad i danas. Redateljski pristup filmu je ironičan, ali s razumijevanjem. D'Annunzio i njegovi legionari prikazani su kao pretenciozni, izgubljeni muškarci vođeni fantazijama o slobodi koje su zapravo bile razarajuće. Film ih ne pokušava demonizirati, ali jasno ukazuje na ideju i štetnost njihova djelovanja, sve dok se u posljednjoj sceni ne otkrije ironični detalj – novi kip D'Annunziju u Trstu, kao da sve što se dogodilo nije ostavilo stvarne posljedice, barem ne u Italiji. Rijeka nema kip D'Annunzia, no ima Park oslobođenja i

Spomenik oslobođenja Riječana. Film je mnogima donio novi pogled na povijest Rijeke, u ovom zabavnom hibridnom-dokumentarno-igranom filmu. Upravo ovaj film je podsjetnik da je Rijeka preživjela zahvaljujući ljudima koji su je činili živom i raznolikom – i da nikakva politička avantura ne može uništiti grad koji misli svojom glavom, grad koji teče.

Andrea Jurinović, 3. M

Stručna ekskurzija koju nećemo zaboraviti

London

Piše: Andrea Jurinović

iščekivala putovanje mjesecima. U London smo išli za vrijeme drugih zimskih praznika („onih za skijanje“). Ja sam se par dana prije odlaska zarazila gripom, no uz puno Brufena i odmaranja, spakirala sam se i u 1:00 25. veljače krenuli smo autobusom do Zračne luke Marco Polo u Veneciji.

DAY 1 – Dugo putovanje, muzeji i smještaj u London

Nakon tri sata do Venecije u zračnoj luci smo se bez problema ukrcali na avion, nekima, poput mene, ovo je bio prvi let. Od uzbuđenja, tih dva sata leta spavanje nije bilo moguće, već sam uživala u pogledu deset kilometara iznad tla.

Pogled na avionsko krilo i izlazak sunca iznad francuskih Alpi prizor je koji nikad neću zaboraviti. Dolaskom u Heathrow zračnu luku krenuli smo prema samom centru Londona. Nas trideset i dvoje učenika, tri profesorice i vodič Luka koji nam je cijelim putem govorio što ćemo u idućih pet dana vidjeti i ponešto o povijesti samog grada. Grad zajedno sa svojom okolicom broji deset milijuna stanovnika te je jedan od najvećih i najznačajnijih gradova u Europi. Vožnjom kroz prometne ulice odmah smo primijetili crvene double-decker autobuse, prepoznatljive crne taksije i lijevu stranu prometnog traka, na što se nikako nismo mogli privi-

Pripreme za odlazak 1600km od kuće

Kada nam je na početku školske godine profesorica Engleskog jezika Vesna Pršo Vujčić rekla da se možemo prijaviti na putovanje do Londona, nisam imala nikakve sumnje – odmah sam se prijavila. Oduvijek sam sanjala o Londonu, gledajući romantične klasike poput *Love Actually* i *Notting Hilla*, SF hitove od *Harry Pottera* do *Spider-Mana*, a na kraju i šarmantnog *Paddingtona*. Bila sam uzbuđena posjetiti sve znamenitosti te sam

knuti.

Prvo smo posjetili Science Museum, raj za ljubitelje znanosti i tehnologije. Nakon pauze za ručak zaputili smo se u Natural History Museum (smješten pored Science Museum-a), prepoznatljiv po svojoj veličanstvenoj viktorijanskoj zgradi i nevjerojatnim zbirkama. Sve nas je impresionirala ogromna replika kostura plavog kita koja visi sa stropa glavne dvorane. Nakon muzeja uputili smo se prema našem hotelu - Royal Nationalu. Smjestili smo se u sobe, neki su otišli kupiti nešto za večeru i odmoriti se od dugog puta. Bili smo umorni od putovanja, ali i uzbuđeni zbog svega što nas naredna četiri dana čeka.

London nas je već prvog dana oduševio – a tek smo počeli!

DAY 2 – Klasičan kišoviti dan u Londonu (uz MAMMA MIU!)

Jutro nam je započelo u klasičnom stilu Londona, uz engleski doručak u hotelu i kišu. Iznenadujuće, to je bio jedini kišni dan u gradu koji je poznat po svojim cjelogodišnjim oblačnim i kišovitim danima. Krenuli smo undergroundom tj. metroom do Tower Hilla. Pješke smo prešli preko poznatog Tower Bridgea iz 1894. godine, sve do Borough Marketa.

U blizini je smješteno Shakespearov kazalište Globe napravljeno od hrasta i slame. Prvi put bilo je izgrađeno u 16. stoljeću za popularizaciju kazališta široj publici. Uslijed nerazmišljanja tijekom jedne od predstava ispaljen je top te je kazalište izgorjelo. Danas na tom istom mjestu stoji vjerna replika

kazališta u kojoj se izvode Shakespeareove drame baš kao i u prošlosti. Kroz kazalište i samu povijest kazališne umjetnosti u Londonu i Engleskoj proveo nas je izvrstan i šaljiv vodič. Iznenadila nas je njegova moć prezentiranja naizgled dosadne teme. Čak se okušao u prevodenju nekih riječi na hrvatski! Prelaskom Millenium bridga i prolaskom kroz Covent Garden zaputili smo se na ranu večeru u talijanskom restoranu Bizzaro u Paddington kvartu. I ne, kvart nije nazvan po simpatičnom medvjediću iz animiranog filma, već je medvjedić dobio ime po kvartu, tj. kolodvoru, gdje je pronađen. Tada je uslijedio glavni dio dana, mjuzikl *Mamma Mia!* u kazalištu Novello. Mjuzikl je i za one koji su se po prvi put susreli sa Sophie i njena tri oca i one koji znaju radnju i pjesme napamet (poput mene) bio odličan. Svi su uživali u pjesmama ABBA-e i glumcima koji su donijeli doživljaj i napetost Grčke na malu pozornicu. Kasno smo se vratili u hotel, opet umorni od užurbanog dana, no svejedno smo našli vremena za druženje po sobama i upoznavanje novih ljudi s kojima se inače samo sretnemo po hodniku. London nas je sve definitivno spojio – stvorena su nova prijateljstva, a stara su se još više učvrstila. Po tome ćemo

svi pamtili ovo putovanje.

DAY 3 - Kraljevska povijest Londona uz dašak alternative – Camden Town

Jutro smo započeli kraljevski – doslovno! Prva stanica? Buckinghamaska palača. Dom vladara Ujedinjenog Kraljevstva – trenutno Kralja Charlesa III. Slikali smo se ispred spomenika kraljice Viktorije te vidjeli poznatu ulicu gdje su milijuni ljudi pratili vjenčanje Lady Di.. Prošli smo parkom St. Jamesa gdje smo mogli dragati vjeverice, labudove, patke pa čak i pelikane kojima je park prirodno stanište. Količina zelenih površina i parkova, poput ovog, nas je iznenadila. London je prepun lijepih mirnih parkova stvorenih za uživanje i šetnju. Uslijedio je prolazak pored Westminster Abbeyja, kao i Parlamenta Ujedinjenog Kraljevstva. Pored Parlamenta nalazi se poznati toranj – a ne, njegovo ime nije Big Ben, već Elizabeth Tower. Big Ben je zapravo ime zvona u tom tornju, no svi ga jednostavno zovu Big Ben. Nakon toga, prešli smo preko zelenog mosta i uživali u pogledu na predivno sunčano nebo, Big Ben i London Eye. Iako Temza nije baš najljepši prizor zbog svoje prljave zeleno-smeđe boje, možemo reći da ona ipak doprinosi posebnoj

Na pauzi

večere i uživali u čarima Londona. Večera je bila u klasičnom engleskom pubu. Jeftina hrana i pića, od kojih sam isprobala Fish and Chips - ništa posebno, petak navečer i dobro provedeno vrijeme s prijateljima.

Dok sam navijala alarm za idući dan i pakirala kovčeg razmišljala sam o tome da nas čeka...

DAY 5 - Povratak u Rijeku

Ujutro sam imala osjećaj da su zadnja četiri dana u Londonu proletjela. No, nije još kraj našem putovanju. Najeli smo se engleskog doručka i otišli do obližnjeg muzeja tj. British Museuma. Jedan od najposjećenijih na svijetu, prvi javno otvoren muzej, više od 80 000 artefakata, kultura iz cijelog svijeta...moglo bi se o njemu pričati danima. Sve nas je oduševio svojim brojnim kolekcijama i da bi se sve vidjelo treba barem četiri sata, no Rijeka zove.

Pokupili smo stvari i zaputili se natrag na Heathrow. Dogodila se klasična filmska priča, let su nam odgađali unedogled - zapravo sat i pol, ali činilo se kao vječnost. Noćni pogled iz zraka bio je zadivljujuć - svjetla velikih gradova svijetlila su ispod nas, a čak se mogao vidjeti i Eiffelov toranj.

Jedva sam se čekala vratiti kući sa svim doživljajima i slikama kao i zamjerkama i pohvalama Londonu. Putovanje i organizacija je zaista bila izvrsna kao i odlično društvo koje je upotpunilo izlet. Svakako bih svima preporučila odlazak u tako divan grad, definitivno strogo turistički. Ako netko planira putovanje, neka se pripremi s dobrom obućom za puno hodanja.

atmosferi grada. Fotografirati se pored poznate crvene telefonske govornice i vidjeti u pozadini sve znamenitosti Londona stvarno je doživljaj koji ću pamtiti zauvijek.

Nakon jutarnjih kraljevskih aktivnosti, undergroundom smo u tren oka stigli do drugog kraja grada - Camden Towna. Camden je poznat po svojoj raznolikoj kulturi, od tržnica prepunih vintage i ručnorađenom odjećom do spoja svjetskih kuhinja sa svih sedam kontinenata. Ne smijemo zaboraviti da je Camden tijekom 70-ih i 80-ih bio centar punk rock glazbe. Osim punka možemo prepoznati razne alternativne stilove u Camdenu i kip poznate Amy Winehouse. Camden je prepun grafita i murala koji ga čine atraktivnim mjestom za turiste. No, spremite se na puno hodanja i neravne kamene podove od kojih će vas, ako nosite ravne tenisice, naredna tri dana pete boljeti.

Ostatak sunčanog poslijepodneva proveli smo u National Galleryu na Trafalgaru koja nas je očarala poznatim radovima iz svih razdoblja umjetnosti. Prije večere prošetali smo glavnom i najprometnijom trgovačkom ulicom, Oxford Streetom. Centar je dosta prljav, no to je za očekivati s obzirom na količinu ljudi. Nakon prehodanih dvadeset i

pet kilometara, dobro smo se najeli i naspavali za sljedeći dan.

DAY 4 - Vožnja Temzom - Najružnija Rijeka s najljepšim pogledom na London

Ujutro smo se ukrkali na turistički brod koji nas je vozio Temzom prema Greenwichu. Temza je duga tristopedest km i dubina joj je oko deset metara, što ju čini najdužom u UK-u, no iako Temza nije najljepše boje, pruža nevjerojatne poglede na grad. Imali smo zanimljivog vodiča i iznad sebe vidjeli smo sve znamenitosti i kvartove Londona iz žablje perspektive.

Nakon sat vremena vožnje s predivnim pogledom, koje su neki utratili na jutarnje odmaranje u brodu, stigli smo do Greenwicha, mjesta kuda prolazi nulti meridijan i otkud se računa svjetsko vrijeme - GMT znači Greenwich Mean Time. Osim nultog meridijana uživali smo u velikom zelenom parku i malim tržnicama koje ova četvrt nudi. Udaljiti se od samog centra Londona zaista čini razliku, manje je gužve i jednostavno je smireniji način života.

Poslijepodne nam je za razliku od svih dana bilo puno opuštenije, kretali smo se centrom prije same

Na pauzi

Svatko se od nas barem jednom susreo s nekim ljubavnim problemom koji nismo znali kako riješiti, a nismo imali koga pitati za pomoć. U ovogodišnjim ljubavnim kronikama odlučili smo napraviti rubriku „Ljubavni SOS“ gdje vi, učenici naše škole, šaljete svoje probleme na koje vam mi učenici pokušavamo dati neki savjet ili rješenje. Nadamo se da smo vam pomogli.

Ljubavni SOS - vi pitate, mi odgovaramo!

Ljubavne kronike

Pitanje: *Pričam s jednim dečkom već nekoliko mjeseci i kupuje mi cvijeće i poklone, ali onda samo odjednom prestane pričati sa mnom na tjedan, dva, kaže da mu je dosta i da ne želi više biti sa mnom i onda mi se za dva tjedna opet javi, donese mi cvijeće i druge stvari i kaže „oprosti oprosti“ i onda opet bude sve okej. Ne znam trebam li prestati pričati s njim ili što da napravim?*

Odgovor: Mislim da smo svi bili u ovakvoj situaciji „biti ili ne biti“, barem jednom, moj savjet ti je da razmisliš što zapravo TI želiš s njim. Ako želiš biti s njim preporučila bih ti da porazgovaraš njim o vašoj situaciji i da mu objasniš što ti smeta i onda procijeniš situaciju, trebaš li prestati s njim pričati ili ne. No, ako ne želiš nešto više s njim, najjednostavnije rješenje - blokiraj ga. Sretno u rješavanju problema!

Pitanje: *Kako da nekoj osobi kažem da želim više razgovarati s njom jer se ne čujemo često?*

Odgovor: Možeš nju/njega pozvati na neku kavu (ili cedevitu,

što više voliš). Lakše je započeti razgovor negdje gdje se stalno nešto događa, tako ćete i lakše naći teme za pričanje. Na toj kavi možeš nju/njega pitati koji su joj/mu hobiji, interesi, što voli i onda te teme koristiti u daljnjim razgovorima. Ako to ne potakne češće razgovore, ne znam što hoće. Sretno!

Pitanje: *Ušla sam u vezu i pridružila se društvu svog dečka. Zadnjih par mjeseci jedan od naših prijatelja počeo se ponašati kao da mu se sviđam (seksualne fore, previše grljenja...). Svi su u društvu to počeli primjećivati, no koga god da pitam što ću govore mi da zanemarim. Kako postupiti (jer mi stvara neugodu) te pritom ne uništiti prijateljstvo?*

Odgovor: Ovo je teška situacija, no savetovala bih ti da tom dečku prideš i kažeš mu što ti smeta. Napravi to dok se svi družite pa ga malo povuci sa strane da o tome popričate. Ako to ne uspije, reci dečku neka mu kaže, možda će njega ozbiljnije shvatiti. Ne

garantiram da to neće uništiti prijateljstvo jer često se privlačnost i prijateljstvo ne miješaju dobro. Nadam se da ti je ovo pomoglo, sretno!

Pitanje: *Sviđa mi se i ja mislim da se i ja njemu sviđam, ali mislim da oboje čekamo da se desi nekakav trenutak. Problem je u tome što ne znam želim li da to bude sad ili kasnije.*

Odgovor: Čuj, nikada nije kasno, ako je suđeno dogoditi će se! Probaj potaknuti češće razgovore i druženja pa možda shvatiš sviđaš li mu se ili ne, a ako napraviš i neki prvi korak možda upali. Sve dobro ti želim i nadam se da sam pomogla!

Nadamo se da smo vam pomogli i dali neke dobre savjete.

Svima želimo sreću i radost, ali zapamtite, nekad je bolje biti sam nego s nekim s kim se osjećamo usamljeno!

XO XO, ljubavni SOS

SRAM

Nova
perspektiva
mladih i
njihovih izazova

Definicija srama
psih. emocija koja je
posljedica neuspjeha da
se živi prema očekivanjima
neke osobe; krivnja;
osjećaj manje vrijednosti

Mogu
li serije
autentično
prikazati
život
mladih?

ŠTO JE SRAM?

Ako ste se čitanjem ovog naslova zapitali zašto bi itko nazvao seriju po osjećaju neugode – niste jedini, no zapravo se iza te riječi krije norveški izraz *skam*, što znači sram, sramota. I realno, ne postoji bolja riječ kojom bi opisala neke situacije iz srednje zbog kojih sam najradije htjela propasti u zemlju. Upoznala sam se s mnogo tinejdžerskih serija i vidjela stvarno kaotične i previše izobličene prikaze mladih (jedine riječi koje koriste su *cool*, *nije me briga*, *nitko*

me nerazumije..). Moja pretpostavka je da se većina producenata uopće ne trudi u razumijevanju mlade generacije te samo koriste već postojeće predrasude, tako da ispadamo kao hodajuća oluja hormona koja crpi energiju i previše mijenja raspoloženje s uvjerenjem da znamo sve najbolje (s ovim se slažem). Kad je u pitanju serija „Sram“, napokon dobivamo realistični prikaz i dobrih i loših dijelova srednje škole.

O ADAPTACIJI

Ova adaptacija uobičajene probleme mladih prikazuje na inovativan način te je u deset tjedana emitiranja stekla ogromnu popularnost među ciljanom publikom regije, no i diljem svijeta. Osobito se istaknula načinom distribucije, odnosno, svakodnevnim objavljivanjem isječaka u vrijeme kada bi se događala radnja. Također, ono što je omogućilo veću zainteresiranost su pravi korisnički profili likova na raznim društvenim mrežama na kojima su glumci svakodnevno, u duhu svojeg lika, objavljivali sadržaje. Takav pristup pridonijeo je povećanju popularnosti serije, ali i glumaca. Stoga je serija nominirana za nagradu „Zlatni studio 2025.“ u kategoriji Najbolja TV serija.

RADNJA „SRAMA“

Prva sezona serije donosi priču o šesnaestogodišnjoj Evi koja ulazi u izazovno razdoblje svog života prelaskom u novu srednju školu. Pokušava se uklopiti u okolinu, pronalazi nove prijateljice, no njezino povjerenje u dečka Jakova sve se više smanjuje te i ona sama testira svoje granice.

Lovro, Jakovljević najbolji prijatelj, pokušava pomoći, no samo dovodi do novih komplikacija.

DRUGA SEZONA?

Sa završetkom prve sezone 28. prosinca 2024., gledatelji željno iščekuju novu sezonu koja bi trebala pratiti život Evine najbolje prijateljice, Nore. Trenutno, u vrijeme pisanja ovog članka, nije potvrđeno snimanje druge sezone, no s obzirom na veliku popularnost i više od 60 milijuna pregleda na društvenim mrežama, vjerojatno će zaživjeti.

POPULARNOST SRAMA

Mišljenja sam kako je razlog velike popularnosti ove serije taj što su se mladi pronašli u ovim likovima i vjerojatno se time stvorila i utjeha da nisu jedini koji se tako osjećaju i koji prolaze kroz takve probleme. SRAM stoga prikazuje kako svi griješimo i kako je normalno prolaziti kroz faze kada ne znamo tko smo i što ćemo sa sobom, no upravo takvi momenti nam pomažu da rastemo i da postanemo bolja verzija sebe.

SRAM je, naravno, stekao popularnost i u našoj školi, stoga me zanimalo s kime se ostali učenici poistovjećuju, odnosno, u kome su se „pronašli“. Većina je spomenula Noru, što mi je drago čuti, budući da se radi o liku koji voli pomoći drugima i „uvijek je tu za tebe, nikad te ne bi pustila samu“. Sljedeća po broju odgovora bila je Nix, humorističan lik koji je uvijek spreman za zabavu i rijetko što se boji učiniti.

Koji si lik iz serije SRAM na temelju svoje osobnosti?

Ako i ti želiš saznati koji si lik, ali ne znaš ništa o njima, riješi ovaj kviz i saznaj koji lik iz serije SRAM najviše odgovara tvojoj osobnosti! Odgovori na pitanja i na kraju zbroji slova koja si najviše odabrao/la.

1. Kako bi te prijatelji opisali?

- a) Smirena osoba kojoj uvijek mogu vjerovati.
- b) Odana prijateljica koja ponekad stavlja druge ispred sebe.
- c) Ekstrovert, volim biti u centru pažnje.
- d) Samouvjerena, odvažna i pomalo misteriozna.

2. Što radiš kad naiđeš na problem?

- a) Razmislim i riješim problem logično, ne stresiram se.
- b) Sve kažem najboljoj prijateljici, daje najbolje savjete.
- c) Ignoriram problem i tražim distrakcije da ga zaboravim.
- d) Rješavam problem brzo i bez puno drame.

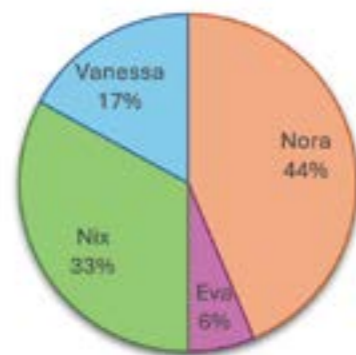
3. Kakva si po pitanju ljubavi?

- a) Suptilna, rijetko pokazujem svoje osjećaje javno.
- b) Emotivna, uvijek dajem puno u vezama.
- c) Spontana, volim nepredvidive situacije.
- d) Pomalo rezervirana, ali kada me zaljubim, dajem sve od sebe.

4. Gdje te možemo pronaći na partiju?

- a) Na nekom mirnijem mjestu, razgovaram s društvom.
- b) Na plesnom podiju, uživam u

SRAM u našoj školi

zabavi s frendicama.

- c) U centru pažnje, zabavljam sve oko sebe.
- d) Na rubu društva, promatram i biram kada se uključiti.

5. Što ti je najvažnije u prijateljstvima?

- a) Povjerenje – moram znati da mi prijatelji čuvaju leđa.
- b) Iskrenost – želim da me prijatelji prihvate takvu kakva jesam.
- c) Zabava – prijateljstva su za smijeh i dobre trenutke.
- d) Lojalnost – prijatelji su tu za mene u dobru i zlu.

6. Kakva si u svađama?

- a) Ne volim svađe, ali se znam zauzeti za sebe.
- b) Nastojim sve riješiti razgovorom.
- c) Kažem što mi je na umu, bez previše razmišljanja.
- d) Nemam vremena za nepotrebnu dramu.

7. Što bi te najviše razveselilo nakon napornog dana?

- a) Dobra knjiga ili film uz šalicu čaja.
- b) Razgovor s bliskom osobom koja me razumije.
- c) Nezaboravan izlazak u grad s društvom.
- d) Vrijeme za sebe – mir i tišina da napunim baterije.

Rezultati

Najviše odgovora pod a): Nora
Ti si Nora! Elegantna, smirena i uvijek odana. Tvoj racionalan način razmišljanja i ljubaznost čine te osloncem svoje ekipe. Iako ponekad skrivaš svoje osjećaje, tvoji prijatelji znaju koliko ti znače.

Najviše odgovora pod b): Eva
Ti si Eva! Empatična i odana, uvijek razmišljaš o tome kako će se drugi osjećati. Ipak, ponekad zaboraviš misliti na sebe. Uvijek tražiš balans u životu, a prijatelji su ti sve.

Najviše odgovora pod c): Nix
Ti si Nix! Tebe definira energija. Ekstrovertna si, spontana i uvijek u centru zabave. Tvoje društvo voli tvoj humor i strast prema životu, iako ponekad preletiš preko vlastitih granica.

Najviše odgovora pod d): Vanessa
Ti si Vanessa! Samouvjerena, direktna i odvažna, ali ispod površine skrivaš duboku emocionalnu stranu. Tvoja odlučnost i neovisnost inspiriraju ljude oko tebe, čak i kada djeluješ malo distancirano.

ŠTO SRAM UČI?

Zaključno, „SRAM“ nije samo zabavna serija, već i lekcija o tome kako razumjeti i prihvatiti sebe u vremenima kada se najviše mijenjamo i razvijamo, psihički i fizički. Serija obrađuje razne teme poput mentalnog zdravlja i kompleksnosti tinejdžerskih prijateljstava te upravo kroz priče likova shvatiš da nitko nema sve odgovore, ali to je okej. Sasvim je normalno osjećati se izgubljeno i nesigurno, ali bitno je razumjeti da nismo sami i da pomoć uvijek možemo pronaći u drugima.

Amelia Vojić, 3. PG

Možda previše razmišljam?

Kada **thinking** preraste u **overthinking**

Što je overthinking?

To je pretjerano razmišljanje odnosno ponavljanje i neproduktivno razmišljanje o različitim stvarima. Automatske negativne misli koje dolaze nenajavljeno te su kratke, brze i brojne. Mnogi ljudi misle da moraju biti perfektni i da se pogreške ne smiju dešavati, ali ljudski je griješiti. Overthinkeri često naglašavaju da im pretjerano razmišljanje ometa svakodnevno funkcioniranje, smanjuje samopouzdanje i radnu učinkovitost. Kad je upitanju overthinking loše je razmišljati i o prošlosti i budućnosti. Iz prošlosti izvlačite samo najgore trenutke koji su se desili davno prije. Zbog toga razmišljamo kako bi drukčije postupili. Tako može nastati i depresija. Razmišljanje o budućnosti je također opasno jer pojačava brigu o stvarima

Svi to radimo, a većina ne želi priznati. Znae onaj osjećaj kad legnete kasno i krenete razmišljati o svemu, e baš o tom osjećaju ćemo pričati. To je tema o kojoj većina tinejdžera ne želi pričati jer glume da je sve okej baš kada nije.

koje nismo sigurni hoće li biti kako smo zamislili. Razmišljamo o svim mogućim načinima kako će nešto završiti. Zbog toga nastaje anksioznost. Opterećenost oko prošlosti i zabrinutost zbog budućnosti dovodi do toga da gubimo kontakt s onim što je ovdje i sada. Overthinking nije uvijek negativno. Nekada može dovesti do inteligentnih zaključaka. Overthinking nije poremećaj, ali može biti simptom određenih stanja. Može ukazivati na određenu vrstu anksioznog poremećaja ili depresije. Overthinking i anksioznost su vrlo usko povezani.

Tho su overthinkeri?

Svi to radimo, a većina ne želi priznati. Znae onaj osjećaj kad legnete kasno i krenete razmišljati o svemu, e baš o tom osjećaju ćemo pričati. To je tema o kojoj većina tinejdžera ne želi pričati jer glume da je sve okej baš kada nije. Overthinkeri su osobe sa zavidnom razinom samorefleksije i introspekcije, ali ih duboko razmišljanje o problemima ponekad može blokirati u daljnjem djelovanju. Oni pokušavaju doprijeti do drugih ljudi pomoću empatije, ali često ostaju zatočeni u sukobu s emocijama sami u sebi. Iako su često visoko emocionalni inteligentni, povišena svijest o vlastitim postupcima i mogućim

utjecajima na druge ponekad djeluje opterećujuće. Trude se razmišljati o problemu iz različitih perspektiva kako bi mogli shvatiti kako će određena odluka utjecati na druge, posebno najbliže ljude oko sebe. Izbjegavajući sebičnost u donošenju odluke, emocionalno inteligentna osoba pokušava uravnotežiti vlastite potrebe s potrebama onih do kojih joj je stalo, a to je ponekad jako teško. U toj silnoj želji postizanja harmonije s okolinom, overthinkeri padaju u panično razmišljanje o svakom mogućem detalju, što odlazi u beskrajno propitkivanje i strah od donošenja odluke. U zapletu misli, suprotstavljaju se različite emocije, a u tome je najveća pomoć dobar slušatelj koji je u stanju reflektirati i poštovati emocionalna stanja koja overthinker nastoji uskladiti. Overthinkeri su često nesigurne osobe s manjkom samopoštovanja i samopouzdanja. Iako na prvi pogled mogu izgledati prilično samouvjereno, u sebi skrivaju različite strahove od iznenadnih situacija, promjena planova, neuspjeha i pogrešaka. Boje se improvizacije i nastoje osigurati okolinu u kojoj borave kako bi nad njom imali potpunu kontrolu, a istovremeno ograničavaju vlastite potencijale i sposobnosti zbog pretjeranog promišljanja nad svakim postupkom.

Leana Nikolić, 1. GT

Kultura **pušenja**

Povijesni aspekt

Živimo u društvu u kojem je pušenje normalna pojava, samo u Europi 24 % stanovništva dnevno puši, a 5,9 % od tih 24 % su osobe između petnaest i dvadeset godina. No, kako je pušenje postalo tako bitan dio kulture našeg društva? Za odgovor na to pitanje moramo se vratiti tisućama godina u prošlost kada su u 15. i 16. st. mornari po povratku iz Novog svijeta dovezli i kulturu pušenja. Doduše, mornari nisu pušili iz istog razloga kao i domorodački narodi Amerike, njihov razlog nije bio vjerski, oni nisu vjerovali da ih to iscjeljuje i približava bogovima. Tadašnje društvo je pušenje prihvatilo jer je rečeno da smanjuje glad i djeluje kao opijat. lako je pušenje vrlo brzo prihvaćeno doživjelo je i mnoge kritike raznih vladara. Neki od njih su bili

kralj Engleske James I. koji je pušenje prozvao odurnom, ružnom za vidjeti navikom, a na njegovoj strani se nalazila i Crkva te čak i sultan Murad IV. Koji je zabranio pušenje ili bilo kakvu konzumaciju duhana. To se vrlo brzo promijenilo kada su vladari poput Elizabete I. na svojem dvoru dopustili pušenje lula i ostale načine konzumacije duhana.

Rast do slave

No, nemojmo se sada zadržavati toliko na prošlosti jer pušenje je postalo zaista popularno proizvodnjom cigareta, postale su pristupačnije od lula, zbog manjeg troška proizvodnje pa si je tako i veći broj stanovništva mogao priuštiti ih. Popularnost cigareta je posebno porasla za vrijeme Prvog svjetskog rata i to posebno među

američkim vojnicima kojima je morao biti stalno dostupan izvor cigareta u rovovima. Naravno, tu postoji i društveni aspekt s obzirom na to da su cigarete gledane kao nešto loše (što nije da nisu) - mladi su pušenjem cigareta pokazivali bunt, neprihvatanje pravila koja su im postavljena, a za mlade muškarce je pušenje bilo viđeno kao prijelaz u odrasli život. U pedesetim godinama 20. st. pušenje si je zaista uzelo maha, 50 % stanovništva industrijaliziranih zemalja je pušilo. Ono što je pušenje dovelo na sam vrh svoje slave je bio Hollywood koji je glorificirao pušenje, sve velike zvijezde su pušile, bile muške ili ženske, pušenje je službeno dostiglo svoj puni potencijal.

Socijalni aspekt

Kao što sam prije spomenula pušenje je bilo odraz bunta, mladi nisu htjeli živjeti unutar granica koje im je društvo postavilo, pušenje im je predstavljalo, a i danas predstavlja, neku vrstu preuzimanja života u svoje ruke. To je isključivo naša odluka i daje neki osjećaj kontrole, ali upravo se javlja i ta pobuna iz razloga jer znamo da je to loše za nas. To je vrlo zeznut sustav moći koji pokušavamo pobijediti, povređujući sebe. Naravno, osim toga pušenje ima i društvenu ulogu, na neki loš ili dobar način (ovisno kako gledate), ono povezuje ljude, dopušta im da za tih par minuta dok puše upoznaju nove ljude.

Zašto pušimo?

Znanstveno je dokazano da će osobe koje su odrasle uz pušače i same početi pušiti kasnije u životu. Tako da ono što ima najveći utjecaj

Znanstveno je dokazano da će osobe koje su odrasle uz pušače i same početi pušiti kasnije u životu. Tako da ono što ima najveći utjecaj na početak pušenja osim vlastite odluke su društvo i naša okolina.

na početak pušenja osim vlastite odluke su društvo i naša okolina. To utječe na početnu odluku da se proba prva cigareta, sve što slijedi je potpuno fizički i psihološki. Pušenje mnogima pruža ispušni ventil za stres, nikotin aktivira nikotinske acetilkolinске receptore (nAChR) koji potiču otpuštanje dopamina (jednog od tzv. hormona sreće). Također, nikotin poboljšava koncentraciju i smanjuje osjećaj gladi. Sve su to razlozi zašto pušenju oduvijek raste popularnost i zašto ga ne možemo istrijebiti iz društva. Pogotovo je nemoguće sada kada su na snazi i novi izvori nikotina poput električnih cigareta koje nikotin čine još dostupnijim.

Kako prestati pušiti?

S obzirom na to da je pušenje ovisnost, točnije stvara ovisnost o nikotinu, nije ga se lagano riješiti. Potrebno je mnogo samokontrole za prestanak. Pogotovo jer se s njime javljaju mnoge posljedice poput depresije, loše koncentracije, nemogućnosti spavanja i povećanog apetita koje pojedincima mogu potaknuti mnoge loše emocije zbog kojih su i počeli pušiti na prvom mjestu. No, naravno da nije sve izgubljeno, postoje mnogi načini kako si pomoći prestati pušiti. Jedan od najjednostavnijih je pronaći potporu u društvu - npr. društvu koje vam neće dati da pušite ma koliko vi željeli ili razgovori sa psihoterapeutom, koji vam se možda čine pomalo nepotrebnim, ali pušenje je ovisnost i neko me možda treba profesionalna pomoć. Ono što se također može napraviti, iako je ponekad neizvedivo, je izbjegavanje okidača koji potiču na pušenje. To su samo neki od prijedloga jer je na kraju dana sve na pojedincu i nažalost, ako sami ne odlučimo nešto nitko drugi neće moći pomoći.

Karla Golenko, 3. PG

Morena Jakovašić, 2. IF

Sara Jurasic, 2. IF

(Ne) vjeran pas

Pas se vrlo često koristi kao simbol poslušnosti i vjere, no u pjesmama Termita i Kranjčevića on dobiva posebno duboko značenje: kroz sliku psa prikazuju se ljudi koji su izgubili svoju slobodu i dostojanstvo.

U pjesmi Gospodskom Kastoru Kranjčević opisuje psa kao utjelovljenje onih koji su ponosni na vlastitu pokornost i koji svoju vjernost nude čak i onima koji ih ponižavaju. Legendarni riječki punk bend Termiti pjeva „u životu prolazi samo vjeran pas“, a to je ono što nas društvo uči odmalena. U školi, domu, na ulici, uče nas da moramo biti poslušni, da se ne smijemo suprotstavljati autoritetima, proturječiti starijima, jer ipak „oni znaju više“. Od nas se očekuje šutnja i slijepa pokornost. Treniraju nas poput šteneta, sve dok i posljednji

krik u nama ne bude utišan. Takav odgoj postupno uništava slobodu mišljenja i osjećaj vrijednosti za koji se svi silno borimo. Ljudi postaju robovi vlastitog uma, toliko naviknuti na poslušnost da više ni ne prepoznaju mogućnost otpora. Njihov um sam sebe drži u lancima, dok im sloboda postaje nešto strano i zabranjeno. Pretvaramo se u pse koje Kranjčević opisuje. Zaboravljamo vlastitu snagu, vlastitu moć koju krijemo u našim riječima, a najbitnije od svega, zaboravljamo sebe. Ne, najlakše k cilju nije podvita repa. Kakav cilj? Kakav cilj osoba tretirana kao poslušni pas može imati, a kamoli postići? Zato, ako želimo imati cilj te doći do njega, moramo se uspraviti. Moramo prestati biti pasivni promatrači, prestati se klanjati autoritetima koji nas čine malima. Naš pravi cilj nije biti poslušan, već slobodan i svjestan svoje moći da oblikujemo vlastitu sudbinu.

Kranjčević u pjesmi poručuje da je Gaea, Majka Zemlja, danas drugačija i da treba novog Apolona, ali nama ne treba Apolon. Treba nam Prometej – onaj koji se usudi suprotstaviti silama moći i koji ljudima donosi vatru slobode. Treba nam netko tko će nas osloboditi iz kaveza poslušnosti u kojem smo svi zarobljeni, često nesvjesni svojih vlastitih lanaca. Ne, danas nam ne treba Apolon, bog umjetnosti koji će svijet obojati u šarene boje. Treba nam onaj koji će se za nas boriti i svojom vatrom prosvjetliti nam izlaz iz zatvora poslušnosti.

Ivana Hrvatin, 2. MW

Festival Jedan, dva... STRIP!

U sklopu festivala Jedan, dva... STRIP! učenici osnovnih i srednjih škola pozvani su na slanje radova na natječaj za najbolji strip na temu „otkrit ću ti tajnu“, pod organizacijom Knjižnica grada Zagreba i Gradske knjižnice Rijeka.

Bilo je potrebno napraviti strip koji ima najmanje osam, a najviše dvadeset sličica, tehnika crtanja bila je prema vlastitom izboru, a mogao je imati i više od jednog autora. Lina Glušica i Jan Đurković odlučili su sudjelovati i napravili su svaki svoj strip!

Ponekad se stvari zakompliciraju, pa slanje, nažalost, nije išlo lako kao jedan, dva... POSLANO!. S obzirom na to da su radovi trebali određenog datuma biti u Zagrebu (a ne kao što bi očekivali, u Dječjoj kući), hitre su i hitne dostave imale posla. Janov je strip stigao u zadnji čas - SPAS ZA MENE!, a Linin se provukao kroz ušicu igle, čisti fotofinish odlučio je o njenom sudjelovanju.

Na kraju, Janov strip, nažalost, nije prošao u uži krug, dok je Linin bio nagrađen i obješen u Dječjoj kući!

Čestitamo oboma, na trudu i inicijativi!

Borka Širola, prof. mentorica

U tamnoj noći

U tamnoj noći, sama sjedim,
padam ili letim?

Svijet je pun nade i boja,
oko mene sivo, nigdje volja.

Školski hodnici, prazni i hladni,
prijatelji daleki, osjećaji gladni.

Svaka riječ, svaki pogled,
u meni strah, teško je biti
čovjek.

Negdje duboko, osjećam
plamen,
u tami tražim svjetlo, da
planem.

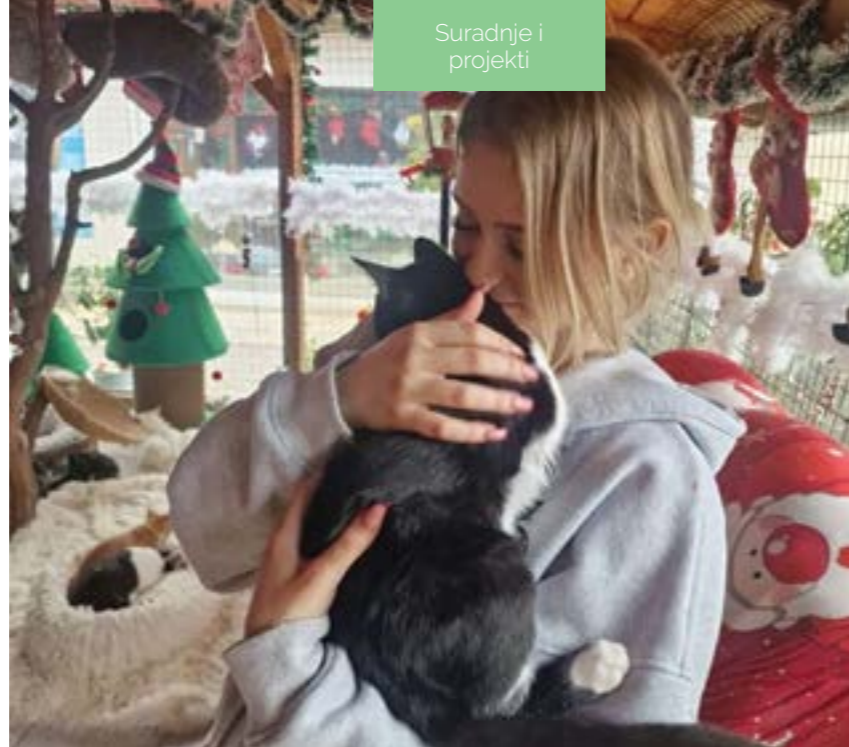
Petra Bojanac, 2. GT

UDOMITE SVOG BUDUĆEG
NAJBOLJEG PRIJATELJA!

kittensafehouse.hr

Suradnje i
projekti

Suradnje i
projekti

2024. godine, u božićnoj atmosferi, a svi izloženi radovi nudili su se u zamjenu za donacije. Sav prikupljeni prihod išao je za pomoć mačkama koje Kitten Safe House spašava i njeguje.

Što smo naučile?

Ovo nas je iskustvo naučilo koliko je važno pomoći onima koji nemaju glas – napuštenim životinjama. Spojile smo kreativnost i timski rad u projektu koji nas je obogatio na mnogo razina. Volontiranjem smo stekle nove vještine, nova prijateljstva i osjećaj da možemo pozitivno utjecati na svijet oko sebe.

Zahvalne smo što smo bile i nastavljamo biti dio ove priče – priče u kojoj jedna mala pomoć znači cijeli novi život za male mačiće, kao i za starije i ranjive mačke kojima Kitten Safe House s puno ljubavi pruža novu šansu.

Tara Michelle Peruza, 3. U

Naše iskustvo u Kitten Safe Houseu

Volontiranje s mačkama

Ove školske godine dobile smo priliku spojiti našu ljubav prema životinjama i grafički dizajn putem suradnje s Udrugom Kitten Safe House Rijeka.

Kako je sve počelo?

Tijekom praktične nastave u školi posjetila nas je Evelin, bivša učnica škole, koja danas zajedno sa svojom majkom Danielom vodi Udrugu za zaštitu životinja Kitten Safe House. Održala nam je kratko predavanje o radu udruge – o tome kako spašavaju napuštene mačke, zbrinjavaju ih, njeguju i pripremaju za udomljavanje. Njihov rad je volonterski i cilj im je pomoći napuštenim životinjama i pronaći im siguran i trajan dom. Nakon što nas je uputila u rad

udruge, ponuđena nam je prilika da im pomognemo izradom grafičkih proizvoda. No, naša želja da doprinesemo bila je veća – odlučile smo se i aktivno uključiti u volontiranje u udruzi.

Volontiranje i suradnja

Tijekom narednih mjeseci, Lina, Lena i ja (Tara) redovito smo volontirale: pomagale smo u čišćenju prostora u kojima borave mačke te činile razne druge potrebne stvari. Tijekom tog iskustva razvile smo povezanost s udrugom, no poseb-

no s njihovim štićenicima. Kako smo bile sve više uključene, došle smo na ideju - zašto ne bismo organizirale humanitarnu izložbu? Tako smo zajednički, uz pomoć Evelin, Daniele i naših profesorića iz praktične nastave: Snježane Tomac-Lučić i Borke Širole isplanirale i realizirale izložbu u sklopu humanitarnog Adventa u udruzi čiji je cilj bio prikupiti sredstva za skrb o mačkama.

Izložba i naši radovi

Za izložbu smo izradile kalendare, plakate i bilježnice. Kalendare te većinu plakata izradila je Lina Glušica. Ostale plakate radile smo Lana Babić, Lena Marić i ja, te su bilježnice dizajnirale Antonija Šverko i Ana Marinović. Nastavnik Zoran Maričić pomogao nam je sve to tiskati te uložio svoje vrijeme i trud da to napravi najbolje moguće. Izložba se održala 16. prosinca

DANI MEDIJSKE PISMENOSTI U PRIRODOSLOVNOJ I GRAFIČKOJ ŠKOLI RIJEKA

Ove školske godine škola se uključila u projekt *Dani medijske pismenosti 2025*. Radi se o projektu Agencije za elektroničke medije i Ureda UNICEF-a za Hrvatsku koji se provodi pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija i Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih od 2018. godine. Održano je predavanje i radionica „Istina ili laž – kritičko vrednovanje izvora“ u 3. W razredu pod vodstvom psihologinje Sonje Crnić i profesorice Matejke Stojanović. Prezentirali su se brojni primjeri kojima su se prikazale različite propagandne tehnike. Cilj predavanja i radionice je unaprijediti razumijevanje načina na koji se poruke koriste u propagandne svrhe pri čemu je nužno kritički vrednovati izvor informacija svaki puta kada se susretnemo s novom porukom. Održano je predavanje i radionica „Uvjerljive krivotvorine“ (eng. deepfakes) za učenike 2. W i 3. U razreda pod vodstvom profesorice Matejke Stojanović i pedagoginje Jelene Vukobratović. S učenicima su se analizirali primjeri istinitih i lažnih audiovizualnih sadržaja u cilju prepoznavanja manipulacije audiovizualnim sadržajima. Provela se rasprava o tehnikama koje su korištene za stvaranje krivotvorenih audiovizualnih sadržaja i kako te manipulacije utječu na percepciju istine. U praktičnom dijelu radionice učenici su imali mogućnost naučiti strategije za prepoznavanje uvjerljivih krivotvorina, analizirati i kritički vrednovati audiovizualne sadržaje te naučiti pravilno koristiti UI u osobne svrhe ili za potrebe škole.

Jelena Vukobratović, mag. paed.

Totus mundus agit histrionem

CIJELI SVIJET JE POZORNICA

S labosti, ime ti je žena, Nešto je trulo u državi Danskoj, Biti ili ne biti, citati su koji su se čuli na još jednoj Noći knjige održanoj u našoj školi 22. travnja 2025. pod nazivom Cijeli svijet je pozornica, posvećenoj tragediji Hamlet, W. Shakespearea. Pod mentorstvom nastavnice Hrvatskoga jezika Ivane Marin-Garac, prof., učenici 3. razreda prirodoslovne gimnazije izradili su plakate i označivače stranica sadržajno i tematski prateći navedenu tragediju, dok su učenici 2. razreda medijskih tehničara i web dizajnera izradili videomaterijale iznoseći obilježja života i stvaralaštva Shakespearea i njegova Globe Theatrea.

Uz pjesmu i scenske igre Hamleta i Ofelije, kao i Hamleta i kraljice Gertrude, program Noći knjige glazbeno su obogatili učenici svirajući na violončelu (M. Košuta), klarinetu (K. Golenko), gitari (F. E. Babić) i klaviru (A. Vojić, J. Matišić i M. Ferlan).

Učenici su i ovoga puta pokazali svoju kreativnost, inovativnost i predanost pisanoj riječi, te zaključili kako Hamletovi monolozi kriju neprikosnovene životne istine već stoljećima.

Ivana Marin-Garac, prof. mentor

Foto brigáda u Bratislavi

Kiše jesenje, o o o o o!

Stredná odborná škola polygrafická ili Srednja strukovna poligrafička škola u Bratislavi, u sklopu internacionalnog projekta organizira FOTO BRIGÁDU. Susret učenika iz nekoliko zemalja (Slovačka, Češka, Poljska, Hrvatska) koji se u sklopu nastave ili kao hobi, bave fotografijom. Ovaj susret bio je osmi u nizu, a treći u kojem sudjeluje naša škola. Dvoje je sretnika koji odlaze na to putovanje iskustva i izazova, ove školske godine to su bili Alessia Mička, 2. IF i Matej Smokvina, 4. U. Naravno da nisu odabrani bacanjem graha, već su svoj talent i znanje dokazali na nekoliko pret hodnih školskih izazova.

Dakle, 12. je rujna, rekao bi čovjek - idealno vrijeme za putovanje - još uvijek dovoljno toplo, a taman malo hladnije da se uživa u šetnji, razgledavanju, druženju i, naravno, fotkanju. Krećemo prilično rano, put je dug, a imamo i vremenski okvir koji moramo ispoštovati. Opreme je brdo, jer ne znamo što nas konkretno čeka. Prolazimo tri

granice, kupujemo tri vinjete, a još na hrvatskom tlu i hrvatsku zastavu o trošku škole, neka se zna odakle dolazimo. Vrijeme nam nije naklonjeno, dosta vjetra, nešto kiše, ali ipak stižemo u relativno suhu Bratislavu, na vrijeme.

Okupljamo se u školi u kojoj nas pozdravljaju na dva jezika, slovačkom i engleskom te predstavljaju foto izazov koji je potrebno snimiti u dva dana. 'Lov po gradu' i studentsko fotografiranje. Za prvi imaju dan i pol, a za studio tri sata naredno jutro u unaprijed određenom terminu. Tema - jesen i shopping te studentska fotografija - kuhinja. Kako vrijeme počinje mahnitati, tako su nam sve jasnije odabrane teme - ili će se Alessia i Matej hrabro boriti sa sve jačim vjetrom praćenim kišom i u gradu uloviti atmosferu (prerano) dolazeće jeseni ili će se grijati u shopping centru i fotkati plastično, kratkoročno uzbuđenje potrošačkog društva. Što mislite, što su odabrali? Da, borba u gradu bila je opaka! Osim kiše, letjeli su i

kišobrani, a njih su dvoje vrećicama improvizirali zaštite za objektivne izložene kiši i lagano pjevušili - „kiše jesenje, o o o o o“. A studentska fotografija bila je igra s vremenom, modelima (voće, povrće i ostali rekviziti) i modelima (profesorice Kutni i Širola).

Dva i pol vrlo intenzivna, vjetrovita, kišna, ali nasmijana i produktivna dana bila su za nama. Ono što nas je još čekalo bile su dvije neizvjesnosti - neizvjesnost plasmana i lagana neizvjesnost povratka, s obzirom da su crveni alarmi poplava i snijega svijetlili na našoj trasi prema Rijeci.

Rano ujutro našega posljednjeg slovačkog dana otišli smo provjeriti situaciju. Pogledavši fotografije svih natjecatelja u malom izložbenom prostoru zaključili smo jedno - Alessijine i Matejeve fotografije, bez lažne skromnosti ili neprilagođenog subjektivizma, bili su apsolutni favoriti! Smrdi priča na 'too good to be truth'? I je. Veći dio žirija, jedna 80todišnja likovna umjetnica i inženjer grafike, ne bi se složili s nama, dok je treći član žirija, profesionalni fotograf, naknadno nam pristupivši rekao da je njihove fotografije odmah odabrao kao pobjedničke. Tu istu utjehu, Alessiji i Mateju dobacio je i službeni fotograf škole, pa smo se uzdignute brade i ipak ponosni, uputili u posljednju avanturu povratka kući. Lagano pjevušeci - „kiše jesenje, o o o o o“. S jednim zaustavljanjem u Grazu kako bi posjetili Muzej moderne umjetnosti (Kunsthaus) te se zaista puni i s novosklopljenim prijateljstvima vratili u Rijeku.

Borka Širola, prof. mentorica

SUSRET KULTURA:

Švicarski gimnazijalci u našoj školi

Dana 28. travnja 2025. posjetili su nas učenici gimnazije iz Zofingena, koji se nalazi u kantonu Aargau u Švicarskoj (Kantonschule Zofingen). U posjetu je sudjelovalo 22 učenika u pratnji dviju nastavnica. Posjet je započeo školski, provjerom znanja. Sudjelovanjem u zabavnom kvizu naši gosti su potvrdili ili proširili svoje poznavanje Hrvatske i Rijeke. Upoznati su s proizvodima školske zadruge, kemijskim laboratorijima i grafičkim učionicama u kojima su i prigodno fotografirani. Posjet je završio potragom za gradskim organizmima u sklopu Izazova urbane prirode 2025. Glavni dio susreta bio je, naravno, druženje s našim učenicima. Što nas je najviše zabavilo i iznenadilo možete pročitati u komentarima ispod.

„Bilo mi je baš zanimljivo kad smo upoznali njihovu grupu – samo su dvoje bili pravi Švicarci! Ostali su bili s raznih strana svijeta: jedan dečko je pola Filipinac, a pola Brazilac, jedna cura je s Tajlanda, dvije su iz Turske, jedna ima mamu Španjolku, a jedna je iz Indije. Onaj Brazilac trenira košarku, a trener mu je iz Srbije! Totalno nas je iznenadilo koliko je Švicarska zapravo raznolika zemlja.“

Emily Matković, 4. E

„Iako su mogli birati između Geno-

Julia Koprivnikar, 2. IF

ve, Cannesa i Rijeke, odabrali su Rijeku jer im je netko rekao da će vidjeti dupine!“

Laura Čurin, 4. E

„Zanimalo ih je zašto svi dečki nose uske traperice.“

Mia Jakovčić, 4. E

„Baš im je bilo zanimljivo što naša škola ima obojene zidove – komentirali su kako su kod njih svi zidovi bijeli. Skroz su se oduševili školskim vrtom, a najviše su ih iznenadili punoglavci koje su vidjeli u lokvi! Doslovno su ih svi htjeli fotkati.“

Lara Midžić, 4. E

„Najzanimljivije nam je bilo kad smo čule da tamo postoje tri razine znanja – loš, dobar i odličan. Fora je što ne možeš upisati sljedeći razred ako nisi na toj, odličnoj razini. Zato su s njima u razredu bili i stariji učenici, neki su imali i 20 godina! Svi su planirali na faks, uglavnom medicinu, ali su spominjali i pravo, fiziku, muziku i ekonomiju. Imaju maturu, ali im ne igra ulogu za upis na faks.“

Lucija Kovačević, 2. PG

„Švicarci su bili stvarno jako dragi i znatiželjni. Puno su nas pitali o našoj školi, kako izgledaju sati nastave i kakva nam je kultura. Iako su i oni gimnazijalci, njihov sustav je dosta drugačiji. Kod njih nema opće ili jezične gimnazije kao kod nas, nego svi idu u istu školu, ali mogu birati dodatne satove iz predmeta koji ih posebno zanimaju.“

Matija Šimunović, 2. PG

Mai Karabaić, 2. IF

Učenička zadruga **Kooperator** 2024./2025.

Naša učenička zadruga Kooperator i ove je godine bila pravo središte kreativnosti, zabave i poduzetništva pod vodstvom voditeljice nastavnice Matejke Stojanović. Unutar sedam aktivnih sekcija, naši zadrugari sudjelovali su na brojnim događanjima i projektima.

Mladi @ inovacije – Matulji, 20. rujna 2024.

Na 16. Nacionalnoj izložbi mladih inovatora u Matuljima naše zadrugarke Emily Rade i Loana Vukelić predstavile su rad i proizvode zadruga, dok su učenici Ivano Tomljenović i Andrea Jurinović medijski popratili cijeli događaj. Ujedno su iskoristili priliku i upoznali se s idejama vršnjaka iz cijele Hrvatske.

Sajmovi u Školi

Tijekom školske godine, hodnici naše škole više su puta postajali središte kreativnosti, zajedništva i veselja – bilo na PIGSeye festivalu grafike, tijekom Dana škole ili na posebno čarobnom božićnom sajmu. Tada su, u blagdanskom ozračju, hodnici zasjali kao božićni trg, ispunjeni ručno izrađenim ukrasima, prirodnom kozmetikom i maštovitim darovima koji su oduševili posjetitelje. Posebno veselje donio je i fotokutak – kutak smijeha, uspomena i zajedničkih trenutaka koje ćemo dugo pamti.

24. Županijska smotra učeničkih zadruga u Crikvenici, 9. svibnja 2025.

Na 24. Županijskoj smotri učeničkih zadruga, održanoj 9. svibnja 2025. u Crikvenici, našu su školu uspješno predstavile učenice Matea Rukavina (3. U), Antonia Šverko (3. U) i Lara Barišić (2. MW). Bilo je to iskustvo koje nas je dodatno motiviralo za nove projekte.

Humanitarnost tijekom cijele godine

Kooperator ne pomaže samo idejama, već i djelima. Tijekom cijele godine provodili smo akcije recikliranja u svim sekcijama te uređivali školski okoliš. Posebno smo obilježili Nacionalni dan borbe protiv vršnjačkog nasilja, na kojoj su zadrugarke Matea Rukavina, Antonia Šverko i Mika Radović vodile radionicu izrade majica i torbi s porukama tolerancije i prijateljstva. Naučili smo kako i riječ i slika mogu mijenjati svijet.

Matejka Stojanović, prof.

Zajedno protiv vršnjačkog nasilja

Obilježen je Dan ružičastih majica u sklopu školskog projekta „Zajedno protiv vršnjačkog nasilja“. Projekt je imao preventivni karakter. U njemu su aktivno bili uključeni učenici 1. GT, 2. GT i 3. U razreda u okviru zadaća predmeta Praktična nastava. Učenici iz reda Vijeća učenika pripremili su edukativni materijal na sastanku Vijeća učenika te je održana radionica o važnosti prevencije vršnjačkog nasilja. Održala su se i tematska predavanja i radionice na satovima razredne zajednice u ostalim razrednim odjelima. Izrađen je edukativni materijal: kartice, bedževi, narukvice i promidžbeni letci s tematskim edukativnim križaljicama. Postavljen je promidžbeni štand „Zajedno protiv nasilja“ u hodniku škole na kojemu su učenici mogli otiskivati svoje poruke protiv nasilja na platnene vrećice pri čemu su im podršku davale aktivne i vrijedne članice školske Zadruga.

Voditelji projekta: profesorica Snježana Tomac-Lučić, profesorica Matejka Stojanović, profesor Zoran Maričić i pedagoginja Jelena Vukobratović.

Kreativnost i zajedništvo u Prirodoslovnoj i grafičkoj školi Rijeka

Božićni sajam zadruga Kooperator

Dana 17. prosinca 2024. godine u našoj školi održan je drugi božićni sajam zadruga Kooperator, događaj koji je okupio učenike, profesore i posjetitelje

Na sajmu su predstavljeni raznoliki proizvodi na kojima su učenici marljivo radili tijekom godine u svojim zadrugama. Štandovi su obilovali unikatnim predmetima, od kozmetičkih preparata poput krema, labela i sapuna izrađenih od prirodnih sastojaka do grafičkih proizvoda poput torbica, bilježnica, fotografija i majica. Poseban interes izazvali su reciklirani ukrasni predmeti i ručno izrađene vrećice, koje su pokazale ekološku osviještenost naših učenika.

Atmosfera na sajmu bila je ispunjena veseljem i entuzijazmom. Učenici su s ponosom prezentirali svoje radove, dok su posjetitelji uživali u kreativnim radionicama, fotokutku i degustaciji domaćih kolača. Profesori su istaknuli kako je ovogodišnji sajam nadmašio očekivanja, s još bogatijom ponudom i većim angažmanom učenika u organizaciji i prezentaciji. Kao prvašići u Prirodoslovnoj i grafičkoj školi, nismo znali što očekivati. U osnovnoj školi sudjelovala sam u sličnim sajmovima, ali ovo je bilo nešto potpuno drugačije. Sajam ovdje nije samo prezentacija radova – to je pravi spektakl! Bilo je toliko štandova, zanimljivih proizvoda i aktivnosti koje su nadmašile sve što sam prije vidjela.

„Mislila sam da će to biti slično onome što sam doživjela u osnovnoj školi, ali ovo je bilo nevjerojatno. Sve je organizirano na visokoj razini, s raznovrsnim kreativnim radovima i sadržajima. Zbilja je posebno biti dio ove priče,” rekla je jedna od učenica.

Ovaj sajam nije samo prilika za predstavljanje učeničkih radova, već i za jačanje zajedništva unutar školske zajednice. Sudjelovanje u ovakvim događajima potiče učenike na timski rad, razvijanje vještina i kreativnosti te doprinosi stvaranju pozitivne i poticajne atmosfere u školi. S nestrpljenjem iščekujemo idući božićni sajam, uvjereni da će, vođeni dosadašnjim uspjehom, biti još veći i uspješniji te nastaviti tradiciju okupljanja i slavljenja kreativnosti u našoj školi.

Aenea Višnić, 1. GT

Novi studio G5

Tijekom ljetnih praznika, bivši prostor školske kantine i kafića pretvoren je u moderan medijski studio pod nazivom G5. Namijenjen učenicima smjera medijski tehničar, studio je opremljen televizijskom opremom koja omogućuje snimanje priloga, podcasta i drugih kreativnih sadržaja. Uz prostor studija, stigle su i tri nove Sony PXW kamere sa stativima i mikrofonom, studijska rasvjeta, tonski i videomikser te mikser za rasvjetu. Zidove studija krasi murali koje je oslikala Ružica Segarić, studentica kiparstva Umjetničke akademije u Rijeci. Profesor Matko Vrkić otkrio je kako je ideja o studiju nastala prije tri godine, a cijelo ljeto se intenzivno radilo na njenom ostvarivanju: „Uložili smo puno vremena, resursa i planiranja kako bismo uredili prostor i nabavili opremu.“ Učenici 2. i 3. M razreda već su isprobali opremu i kroz vježbe i podcaste otkrili

njezine mogućnosti. Studio G5 bit će mjesto realizacije školskog podcasta 16:9, ali i mnogih drugih ideja koje tek dolaze.

Andrea Jurinović, 3. M

Kovačnik GEKO-EKO

Projekt dviju škola

Cilj projekta je osvijestiti učenike o važnosti očuvanja kulturne baštine putem edukativnog i inovativnog pristupa, koristeći ga na satu Latinskog jezika kao alat za usvajanje nastavnih ishoda. Ovaj projekt ne samo da učeniku budi sjećanje na kune, tj. njihovo djetinjstvo, već osnažuje učenikovu svijest za očuvanje kulturne baštine i promišljanje vlastitog kulturnog nasljeđa. Također, uči ih otvorenosti prema novome pa tako i novoj hrvatskoj riječi „kovačnik“ kojom se imenuje novčanik za kovanice.

Učenici su potaknuti da motivima kovanica kune i lipe izraze svoju kreativnost i otkriju talente, koristeći tehnologiju i crtajući rimska božanstva kako bi stvorili vlastite GEKO-EKO kovanice i obogatili svoj Kovačnik.

Vrijednost GEKO-EKO kovanica kreće se od najveće do manje, s prikazanim rimskim božanstvima i njihovim nominalnim vrijednostima, poredanim od najveće do najmanje:

25 GEKO - Apolon, 5 GEKO - Venera, 2 GEKO - Minerva, 1 GEKO - Merkur, 50 EKO - Eskulap, 20 EKO - Higija, 10 EKO - Bes, 5 EKO - Vulkan, 2 EKO - Neptun i 1 EKO - Fortuna.

Inspiracija za dizajn GEKO-EKO kovanica preuzeta je od nekadašnjih

kuna. Naziv GEKO-EKO: „Gimnazijalče, Evo Kod Ovaj, Emitiraj, Kodiraj, Otvori!“ GEKO kovanice predstavljaju kune, a EKO kovanice lipe. Na aversu GEKO-EKO kovanica nalazi se ime i logo škola (Gimnazija Eugena Kumičića Opatija i Prirodoslovna i grafička škola Rijeka), brojčana vrijednost kovanice, zaštitne biljke, životinje ili drugi atributi rimskog božanstva. Životinje na aversu okrenute su lijevo ili desno s pogledom prema školi kao pokazatelj suradnje i timskog rada u nastajanju ovoga projekta. U donjoj polovici kovanice tri je puta ispisano „GRATIAS AGO“ stvarajući dojam broja 3 koji kroz povijest ima značajnu simboliku, a u ovom kontekstu predstavlja poveznicu između prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. U središtu kovanice prikazani su njezina zaštitna životinja i biljka: Latinske riječi i nazivi pisani su kao nekada, velikim tiskanim slovima, pri čemu se slovo „V“ koristilo umjesto „U“. Naziv škole i zahvala odvojeni su točkom, slično kako su se u Rimskom Carstvu označavali razmaci između riječi. Na reversu GEKO-EKO kovanica nalaze se ručno nacrtani prikazi rimskih božanstava s područja Republike Hrvatske. Uz rub svake kovanice ispisano je ime božanstva na latinskom, izreka karakteristična za to božanstvo. Cilj je dvorječnom izrekom povezati ključne značajke božanstva, mjesto pronalaska artefakta, izreka na hrvatskom i godina izrade kovanice, 2025. Pola

obruba ispisano je na latinskom, a druga polovica na hrvatskom jeziku.

Kovanica 25 GEKO - Apolonova kovanica

Ova kovanica se razlikuje od ostalih oblikom dvanaesterokuta, uz to je dvobojna kovanica, na vanjskom rubu je srebrna, a u unutrašnjosti zlatna. Na aversu kovanice ispisano je ime škole, logo škole koji se nalazi na dnu kovanice. Uz to ispisano je GRATIAS AGO tri puta na donjem rubu kovanice. Ispisani su u proporcijama tako da svaki naziv zauzima pola kovanice. Iza valute kovanice koja je 25 GEKO, nalaze se njegova zaštitna biljka i životinja. Zaštitna životinja mu je gavran koji simbolizira prelazak u drugi svijet, mudrost i misterioznost. Gavran gleda prema Prirodoslovnoj i grafičkoj školi Rijeka. Zaštitna biljka mu je lovor koji simbolizira pobjedu i čast. Na reversu kovanice do izražaja dolazi crtež učenika. Nalazište na tlu Hrvatske su Varaždinske toplice i to iz razdoblja početka 3. stoljeća. „AQVAE IASAE“ je naziv rimskog naselja smještenog na području Varaždinskih toplica koje su najstarije lječilište u Hrvatskoj. Prikazan je kao mlad i lijep muškarac, prirodne visine i idealizirane tjelesne građe s kovrčavom kosom. Apolon, osim što je štovan kao bog lječilišta, poznat je i kao bog Sunca ili Feb. S njime možemo povezati izreku „NOSCE TE IPSVM“ ili „Upoznaj samog sebe“ jer kao bog Sunca on prosvjetljuje ljude i upozna je ih s istinom.

Kovanica 5 GEKO - Venerina kovanica

Kovanica je srebrne boje, poput kovanice od 5 kuna koja je poslužila kao inspiracija. Na aversu kovanice ističe se broj 5, usko povezan s Venerom jer je petak njezin dan. U donjem dijelu kovanice nalazi se logo škole, a gornjim rubom u polukrugu ispisano je puni naziv škole. U središtu kovanice prikazani su njezina zaštitna životinja i biljka: slavuj i ruža. Slavuj je okrenut ulijevo, prema Prirodoslovnoj i grafičkoj školi Rijeka. Na reversu kovanice je učenikov crtež Venere. Crtež prikazuje repliku Venere iz drugog stoljeća poslije Krista, koji se čuva u Napulju, no kip s crteža je dekorativna skulptura iz historizma iz inventara Guvernerove palače u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci. Prikazana je kao polugola žena s naglašenim oblinama i ljepotom, često s motivima ruže i jabuke. Izreka odabrana za povezivanje s Venerom je „SVB ROSA“, što znači „U povjerenju“. Cilj je dvorječnom izrekom povezati ključne značajke božanstva. Na samom dnu reversa ispisana je godina 2025., godina nastanka kovanice.

Kovanica 2 GEKO - Minervina kovanica

Na aversu je prikazana njezina zaštitna životinja, sova, okrenuta prema Prirodoslovnoj i grafičkoj školi Rijeka kada se gleda iz Gimnazije Eugena Kumičića Opatija. Poput ostalih GEKO-kovanica, i ova sadrži naziv opatijske škole i njezin logo. S desne strane kovanice 2 GEKO nalazi se grančica masline, Minervina zaštitna biljka. Na reversu je učenikov crtež kipa Minerve koji se nalazi u Zavičajnom muzeju Varaž-

„Učenici su potaknuti da motivima kovanica kune i lipe izraze svoju kreativnost i otkriju talente, koristeći tehnologiju i crtajući rimska božanstva kako bi stvorili vlastite GEKO-EKO kovanice i obogatili svoj Kovačnik.“

din, a pronađen je na arheološkom nalazištu, nekadašnjem rimskom lječilištu Aquae Iasae. Kip je izrađen u 2. st. poslije Krista. Na glavi nosi legionarsku kacigu, a umjesto kose ima zmije, simbolično povezane s lječilištem. U rukama drži koplje i štit, jer je božica rata i mudrosti. Minervino učenje povezuje se s učenikima izrekom „SAPIENTI SAT“, ili „Pametnom dosta.“

Kovanica 1 GEKO - Merkurijeva kovanica

Kovanica je srebrne boje, poput kovanice od 1 kune koja je poslužila kao inspiracija. Na aversu kovanice ističe se broj 1, usko povezan s Merkurom jer je njegov značaj u učenikom kontekstu biti prvi, najbolji, najbrži. U donjem dijelu kovanice nalazi se logo škole, a gornjim rubom u polukrugu ispisano je puni naziv škole. Donjim rubom kovanice u polukrugu tri je puta ispisano „GRATIAS AGO!“. U središtu kovanice prikazani su njegova zaštitna životinja i biljka: zec i jagode. Zec na kovanici gleda ulijevo, prema

Prirodoslovnoj i grafičkoj školi u Rijeci. Na reversu kovanice učenikov crtež prikazuje skulpturu Merkura koja se nalazi na pročelju željezničkog kolodvora u Rijeci iz doba historicizma. Prikazan je kao mladić atletske građe s krilatim sandalama i kaducejem, štapom s dvije zmije koji drži u ruci, simboli-zirajući dualnost i ravnotežu. Izreka odabrana za povezivanje s Merkurom je „FAMA VOLAT“, što znači „Glas leti.“

Kovanica 50 EKO – Eskulapova kovanica

Na aversu kovanice (prednjoj strani) prikazani su pijetao i čempres, zaštitna životinja i biljka Eskulapova. Pijetao je, kao i na svakoj EKO-kovanici, okrenut prema Gimnaziji Eugena Kumičića Opatija, gledajući iz smjera Prirodoslovne i grafičke škole Rijeka. U gornjoj polovici ispisan je naziv „Prirodoslovna i grafička škola Rijeka“, a pri dnu, iznad zahvale, nalazi se i logo škole. Okretanjem kovanice može se vidjeti učenikov crtež Eskulap koji se danas nalazi na pročelju Kneževa dvora u Dubrovniku, isklesan u doba renesanse. Za povezivanje s Eskulapom učenik je odabrao izreku „EXPERTO CREDITE!“, ili „Vjerujte iskusnom!“, koja se povezuje s ovim božanstvom kao zaštitnikom lječništva i zdravlja.

Kovanica 20 EKO - Higijina kovanica

Na reversu se ističe voda, kao zaštitni znak grada Rijeke, grada koji teče. Motivi kao što je lavanda, jedna od biljaka sastavnica u dezinficijensu GEKO-EKO. Na aversu se nalazi učenikov crtež Higije, djelo

akadenskog kipara Zvonka Cara danas u parku KBC-a Rijeka. Kip prikazuje Higiju u elegantnom položaju, a prije su oko nje bile skulpture kornjačica koje su nestale. Prikazana je kao mlada žena u dugoj haljini s naborima. U ruci obično drži zmiju i posudu s vodom. Na kipu Zvonka Cara, Higija drži vrč s vodom koju izliva prema dolje, a vrč okružuje zmija. Oko njenog kipa nalazi se zelena površina. Pogled joj je uperen prema dolje. Higija u parku bolnice je brončani kip i ona je jedan od njegovih simboličnih likova koji su izloženi kao zaštitni znaci i simboli mjesta na kojima se nalaze. Njena zaštitna životinja je zmija, a kao njen glavni simbol uzima se upravo izvor vode koji je usko vezan uz grad Rijeku koji se još naziva „Grad koji teče!“ Zvonko Car također je poznat po skulpturi Djevojke s galebom koja je simbol Opatije. Skulpturu Higije darovao KBC-u Rijeka kao znak zahvalnosti 1956. g. nakon što je prebolio tuberkulozu. Izreka za povezivanje s Higijom je „SEMPER PARATVS“ „Budi uvijek spreman.“

Kovanica 10 EKO – Besova kovanica

Na aversu kovanice, pri vrhu je natpis „Prirodoslovna i grafička škola Rijeka“, dok je pri dnu tri puta napisano „GRATIAS AGO“, a iznad njega logo škole. Pored nominalne vrijednosti 10 EKO nalazi se lovor, jedna od sastavnica dezinficijensa, kao i slika dezinficijensa izrađenog u suradnji Prirodoslovne i grafičke škole Rijeka i Gimnazije Eugena Kumičića iz Opatije pod vodstvom mentora. Dezinficijens GEKO-EKO nastao je destilacijom zaštitnih

biljaka rimskih božanstava kao učenički odgovor na pandemiju COVID-19. Učenici su primijenili znanja iz kemije i rimske civilizacije kako bi stvorili nešto novo, otkrivajući pritom ne samo znanstvene spoznaje, već i vlastite potencijale. Na reversu je učenikova izreka: „HABEMVS DESINFICIENTEM“, ili „Imamo dezinficijens“. U samom središtu je posuda u obliku Besa i biljka jasmín, jedna od sastavnica dezinficijensa. Besova posuda danas se nalazi u Arheološkom odjelu u Dubrovniku. Posude s likom Besa koristile su se u medicinske svrhe; Egipćani su vjerovali da će bolesno dijete koje pije majčino mlijeko iz takve posude ozdraviti. Pored posude vidi se cvijet jasmína, kao jedna od biljaka od kojih je napravljen dezinficijens.

Kovanica 5 EKO - Vulkanova kovanica

Na kovanici 5 EKO je kovanica rimskog božanstva Vulkana. Kovanica je brončane boje kao kovanica od 5 lipa. Vulkan se smatra jednim o najstarijih rimskih božanstava, o čemu svjedoči činjenica da je njegova svetkovina Vulkanalije zabilježena na najstarijem kalendaru - održavana 23. kolovoza. Na aversu kovanice, kao i na svim EKO kovanicama, ispisan je naziv škole i na dnu kovanice se nalazi logo škole. Na donjoj polovici ruba kovanice ispisan je GRATIAS AGO. Na aversu kovanice je jarebica, njegova zaštitna životinja, a Vučedolska jarebica kao znak povezanosti s Vučedolskom kulturom i Vulkanom, okrenuta prema školi GEK-u. Na reversu kovanice do izražaja dolazi njegov kipić koji se čuva u Arheo-

loškom muzeju u Splitu, a pronađen je u Saloni. Vulkan je prikazan s bradom oslonjen na desnu nogu. Na nogama ima čizme i odjeven je u radno odijelo (tunica). Na glavi ima šiljastu kapu (pilos). Drži čekić u desnoj ruci. Na rubovima kovanica prvo je ispisan njegov latinski naziv „VVLCANVS“. Izrekom kojom se učenik povezuje s Vulkanom „ARS LONGA!“ „Umjetnost vječna!“ je dio Hipokratove izreke koja glasi „Ars longa, vita brevis!“, a usko je povezano s njegovim karakternim crtama.

Kovanica 2 EKO – Neptunova kovanica

Na aversu kovanice 2 EKO nalaze se lotus i alkar na konju. Alkar je tu jer je Neptun zaštitnik konja i konjskih utrka, a prema nekim vjerovanjima, i stvoritelj konja. U Hrvatskoj se od 1715. godine održava Sinjska alka. Lotus je na aversu zbog povezanosti s vodom – Neptun je bog vode, a lotus niče iz vode. Lotus je također zaštićena biljka na nekim područjima, primjerice u dolini Neretve. Naziv škole i logo prisutni su kao i tri puta ponovljena zahvala „GRATIAS AGO“. Na reversu kovanice 2 EKO nalazi se crtež učenika koji je nacrtao skulpturu Neptuna iz razdoblja historicizma, koja se danas nalazi na pročelju zgrade optike Ghetaldus u Opatiji. Odabrana izreka za Neptuna je „BONIS AVSPICIIS“, što znači „Sretno“, a povezana je s Neptunom jer je, uz more, bio zaštitnik pomoraca. Za Rimljane, koji su ovisili o pomorskoj trgovini i osvajanjima, Neptunova naklonost smatrala se srećom. Njegova svetkovina (Neptunalia) slavila se 23. srpnja podi-

zanjem sjenica obraslih raslinjem kako ne bi presušili izvori i rijeke. Zanimljivo je da se 23. srpnja obilježava i dan svete Brigite Švedske, zaštitnice Europe, koja je živjela u Rimu i putovala diljem Europe, često i morskim putovima.

Kovanica 1 EKO – Fortunina kovanica

Na aversu kovanice 1 EKO, uz nominalnu vrijednost, prikazan je kotač života, inspiriran jednim od atributa Fortune, koji simbolizira sudbinu i nestabilnost. Tu je i naziv i logo škole, te tri puta ponovljena zahvala „GRATIAS AGO.“

Na reversu kovanice 1 EKO nalazi se crtež učenika koji prikazuje skulpturu Izide-Fortune, onakvu kakva je sačuvana i danas se čuva u Muzeju Poreštine u Poreču. Izida-Fortuna primjer je spajanja dvaju božanstava u jedno; Fortuna je simbol sreće i sudbine, dok je Izida tu da je ukroti i unese red u kaos. Božica u desnoj ruci drži kormilo, ne samo kako bi upravljala srećom i sudbinom, već i kao poveznicu između dviju božica. Odjevena je u hiton, košulju bez rukava koja se rastvara u prorez te u lijepim naborima seže do poda. Preko lijevog ramena zaogrnut je himationom koji je svezan u tipičan Izidin čvor. Frizura božice je također napravljena prema Izidinom načinu prikazivanja. Na glavi joj je kompleksna kruna koja se sastoji od lotosovog cvijeta, sunčevog diska podijeljenog na četiri dijela i kravljih rogova koji se ponekad interpretiraju i kao polumjesec. U drugoj ruci drži rog izobilja, jedan od najpoznatijih Fortuninih simbola, prema kojem je odabrana i izre-

ka na kovanici: „CORNV COPIAE“, što znači „Rog izobilja“. Fortuna je bila rimska božica sreće i sudbine. Njezina svetkovina (Fortunalia) slavila se 24. lipnja, kada su ljudi plovili čamcima do njezinih hramova, prinosili darove i molili se za sreću. Zanimljivo je da se 24. lipnja slavi i Ivanje, posebno na otoku Krku gdje općine Baška i Vrbnik slave svoj dan, kao i u mjestu Sveti Ivan pored Malinske ili u općini Dobrinj gdje se slavi sveti Ivan Dobrinjski.

Ana Marković, prof. mentorica

Slogan GEKO-EKO-a

GEKO-EKO kovanica naša

Nummus GEKO-EKO
noster

Njome se igramo, učimo

Eo ludimus, discimus

Jer radi nam mašta

quia ingenium nostrum

operantur

Izvlačimo

kovanicu zlatnu,

nummum aureum

extrahimus,

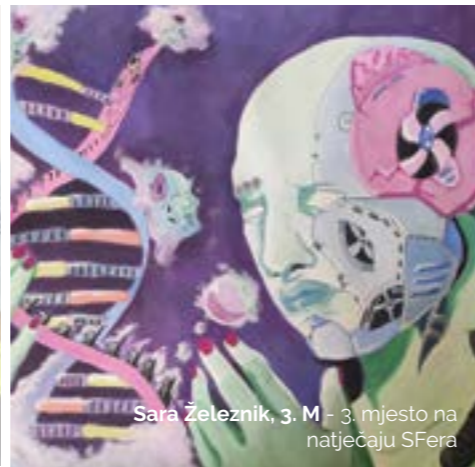
Srebrenu, brončanu

Argenteum, aeratum

I čuvamo našu baštinu

et hereditatem nostram
conservamus

USPJESI NAŠIH UČENIKA

Sara Železnik, 3. M - 3. mjesto na natjecanju SFera

ŽUPANIJSKA RAZINA

Valentin Stanić, 3. PG - 1. mjesto na županijskom Natjecanju iz matematike, mentorica: Ružica Veršić, prof. mentor

Noa Crnić, 4. PG - 1. mjesto na županijskom Natjecanju iz matematike, mentorice: Sanja Bakić, prof. i Ružica Veršić, prof. mentor

Leonard Žagar, 4. PG - 2. mjesto na županijskom Natjecanju iz kemije, mentor Goran Gotlibović, prof. savjetnik

Frane Šijan, 2. MW - 2. mjesto na županijskom Natjecanju iz geografije, mentorica: Tanja Šego Miketa, prof.

Larisa Magdić, 4. M, Andrea Jurinović, 3. M, Jelena Koprivnjak, 3. PG, Karla Golenko, 3. PG - među najboljima u kategoriji školskih listova na županijskoj Smotri i natjecanju LiDraNo, mentorica: Tanja Brkljača, prof. i dipl. knjiž.

DRŽAVNA RAZINA

Laura Herceg, 3. PG, Valentin Stanić, 3. PG, Noa Crnić, 4. PG, Matija Ljutić, 4. E - 1. mjesto na 19. festivalu

matematike (ekipno natjecanje), mentorice: Ana Matišić Vicić, prof. savjetnica, Sanja Bakić, prof., Ružica Veršić, prof. mentor

Lina Glušica, 3. U - 1. mjesto na SFerinom likovnom natjecanju, mentorica: Mladenka Staničić Sarađen, prof.

Sara Pavković, 4. W - 2. mjesto državnog natjecanja učenika strukovnih škola - WorldSkills Croatia 2025. u disciplini Web dizajn, mentorica: Iva Vlah, prof.

Matija Ljutić, 4. E - 2. mjesto na županijskom i 3. mjesto na državnom Natjecanju iz matematike, mentorica: Ana Matišić Vicić, prof. savjetnica

Bruno Donadić, 2. PG, Alessia Brdovčak, 2. PG, Mauro Barak, 2. PG - 3. mjesto na državnoj razini Smotre i natjecanja hrvatskih GLOBE škola, mentorica: Dolores Dobrinjkić, prof.

Sara Železnik, 3. M - 3. mjesto na SFerinom likovnom natjecanju, mentorica: Mladenka Staničić Sarađen, prof.

Noa Crnić, 4. PG, Patrik Uhač, 4. PG, Gaia Bruna Užičanin, 4. PG - među najboljima na 12. simuliranoj sjednici Hrvatskoga sabora za učenike

srednjih škola, mentorica: Željka Travaš, prof. izvrsna savjetnica
Valentin Stanić, 3. PG, Ira Šekuljica, 3. PG, Karla Golenko, 3. PG, Amelia Vojić, 3. PG, Laura Herceg, 3. PG, Jelena Koprivnjak, 3. PG, Sara Sekuloski, 3. PG - 3. mjesto na Državnoj smotri simuliranih suđenja, mentorica: Željka Travaš, prof. izvrsna savjetnica

Karla Golenko, 3. PG - 3. mjesto na Natjecanju i smotri Opisujemo sustave, mentorica: Tanja Šego-Miketa, prof.

Sara Muhvić, 2. IF - 3. mjesto na natjecanju Zlatni objektiv za učenike srednjih škola fotografskog usmjerenja, mentor: Saša Žic, prof.

Na ovogodišnjem fotografskom natjecanju Zlatni objektiv osvojila sam treće mjesto u kategoriji autoportreta. Tema zadatka bila je prikazati sebe kroz objektiv, a ja sam odlučila interpretirati tu ideju na način na koji se inače predstavljamo u časopisima – stilizirano, ali iskreno. Odbrala sam crno-bijelu fotografiju jer smatram da ona na poseban način naglašava emociju i unosi dozu bezvremenosti. Namjerno sam ostavila blagi šum u kadru, što doprinosi autentičnosti i teksturi same fotografije. Proces snimanja bio je izazovan – najviše zbog postavljanja svjetla i traženja prave ravnoteže između sjena i osvijetljenih dijelova, kako bih postigla točno onaj ugođaj koji sam zamislila. Ova nagrada za mene je veliko priznanje i motivacija da nastavim istraživati fotografiju kao oblik osobnog izražavanja. Zahvaljujem se svima koji su podržali moj rad, posebno profesorici Ivani Kutni Milić i mom razredniku Saši Žicu.

Sara Muhvić, 2. IF

Sara Muhvić, 2. IF - 3. mjesto (Zlatni objektiv)

Sara Muhvić, 2. IF - 3. mjesto (Zlatni objektiv)

Matea Rukavina, 3. U - pohvala žirija

Zlatni objektiv 2025.

Lina Glušica, 3. U - 1. mjesto na natječaju SFera

priradoslovna
i grafička
škola rijeka